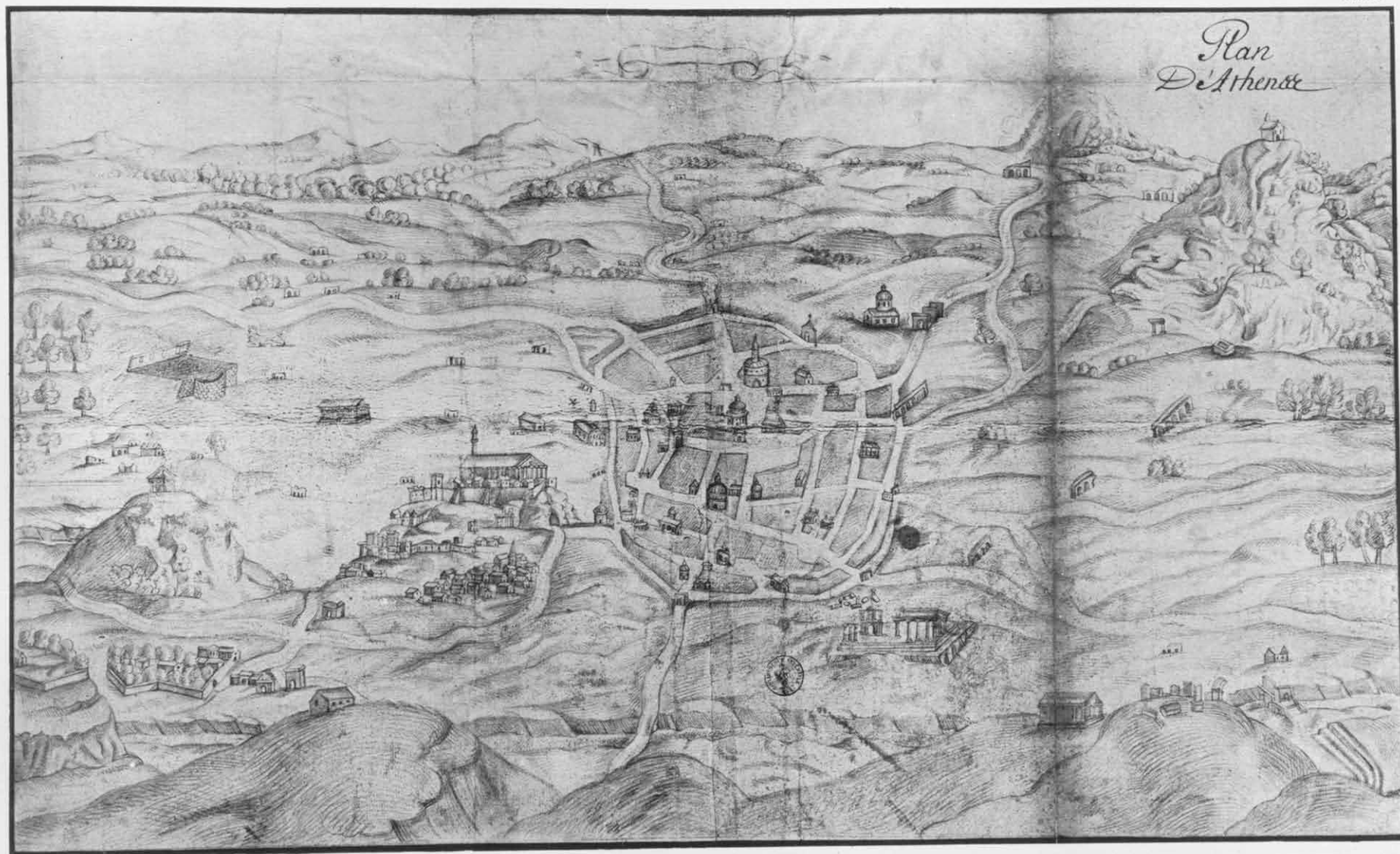

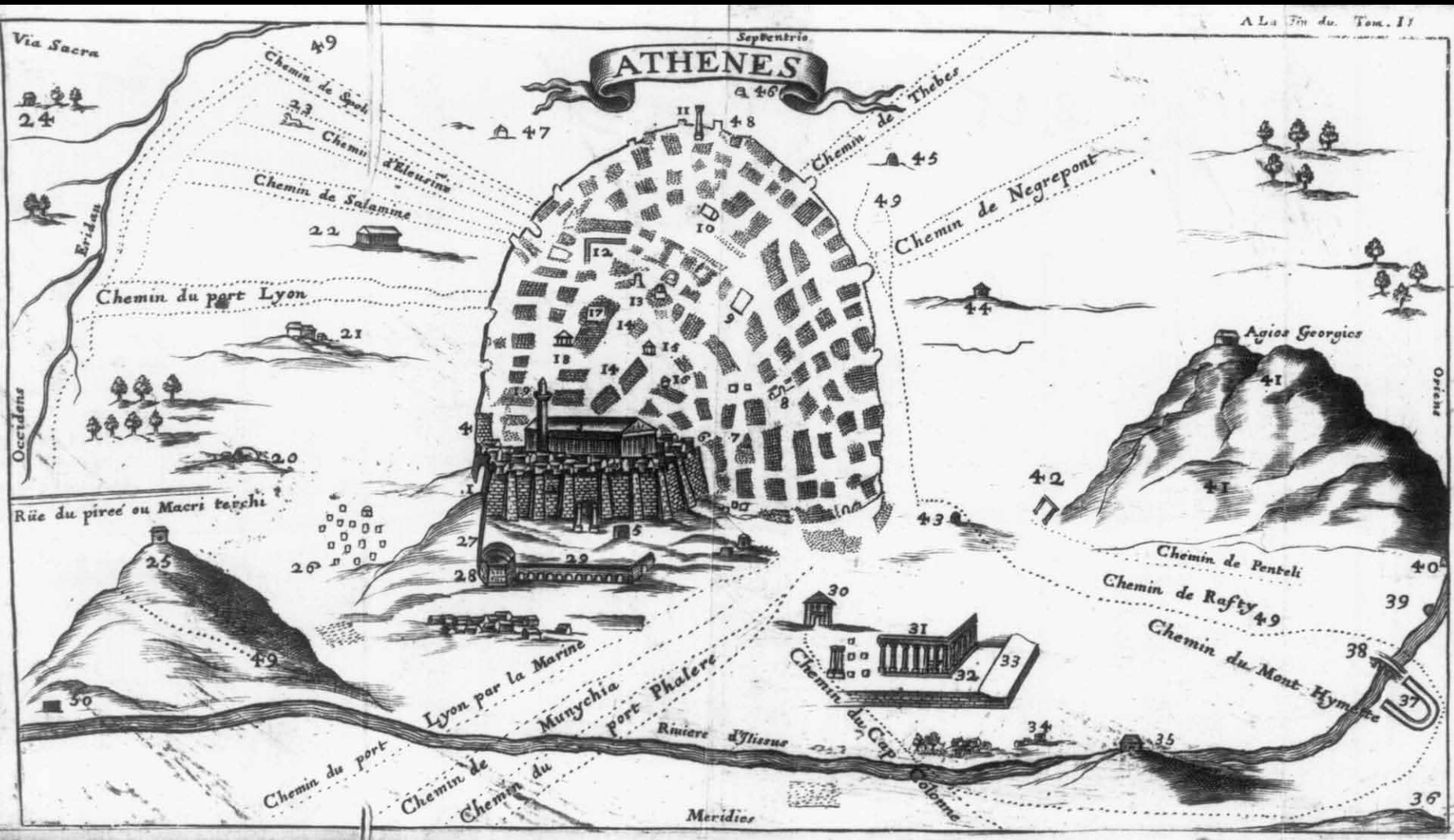
μάθημα 05

ιστορία και αρχαιολογία του Ιλίου

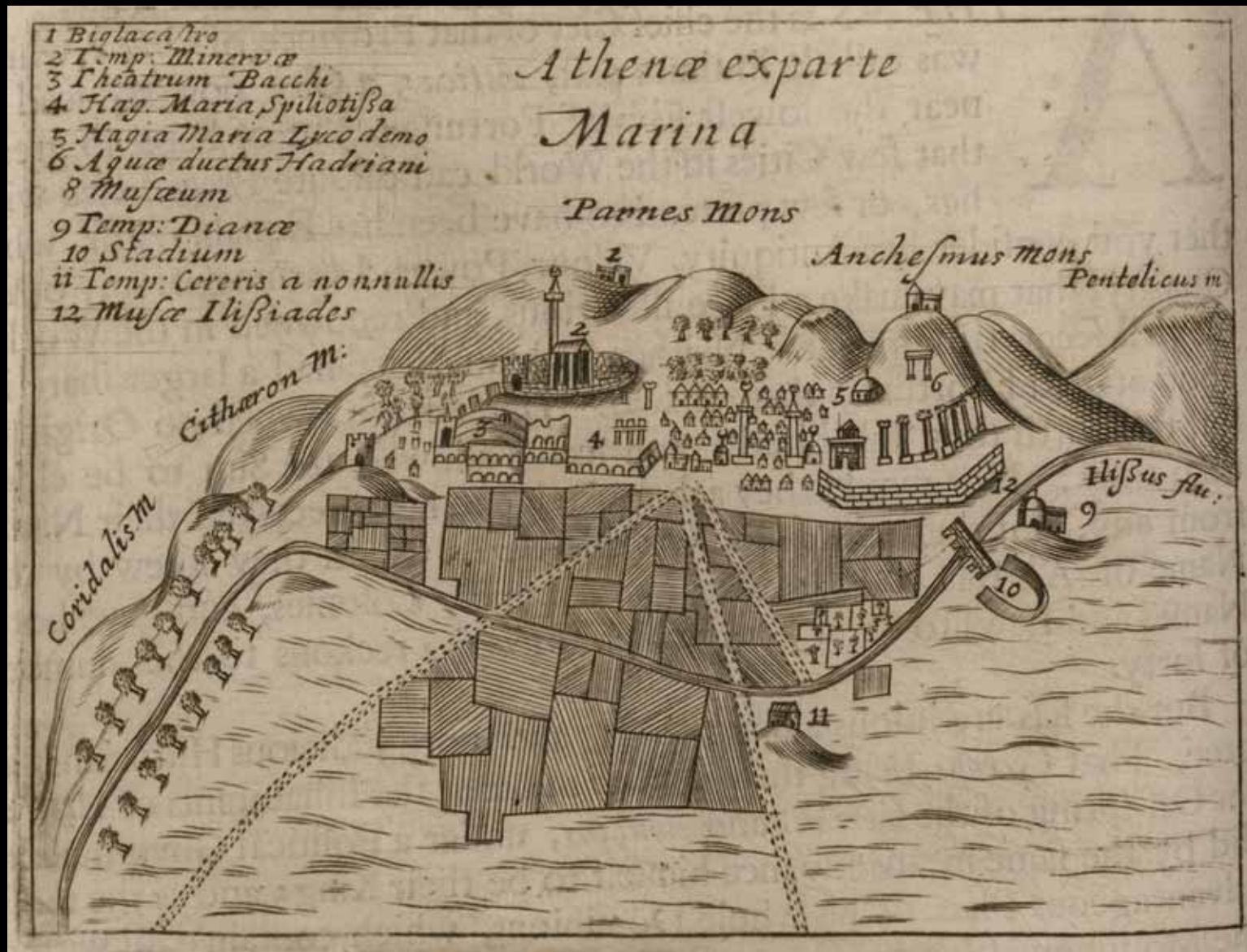
ιστορικός **Ιλίσος**

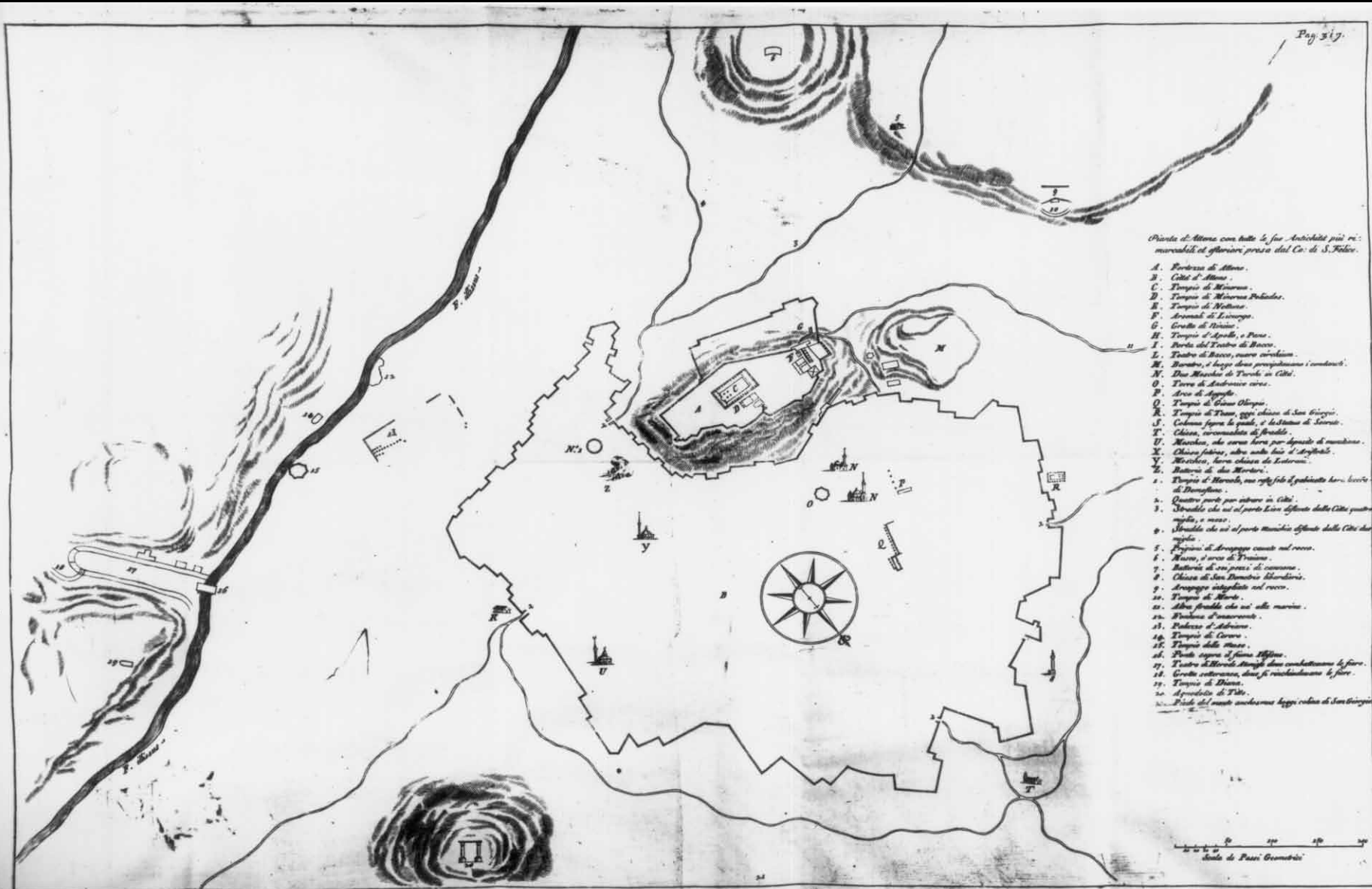
Το σχέδιο της Αθήνας των Γάλλων καπουκίνων μοναχών, περ. 1670

Jacob Spon, George Wheler, *Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant fait aux années 1675 et 1676*, Lyon, 1678

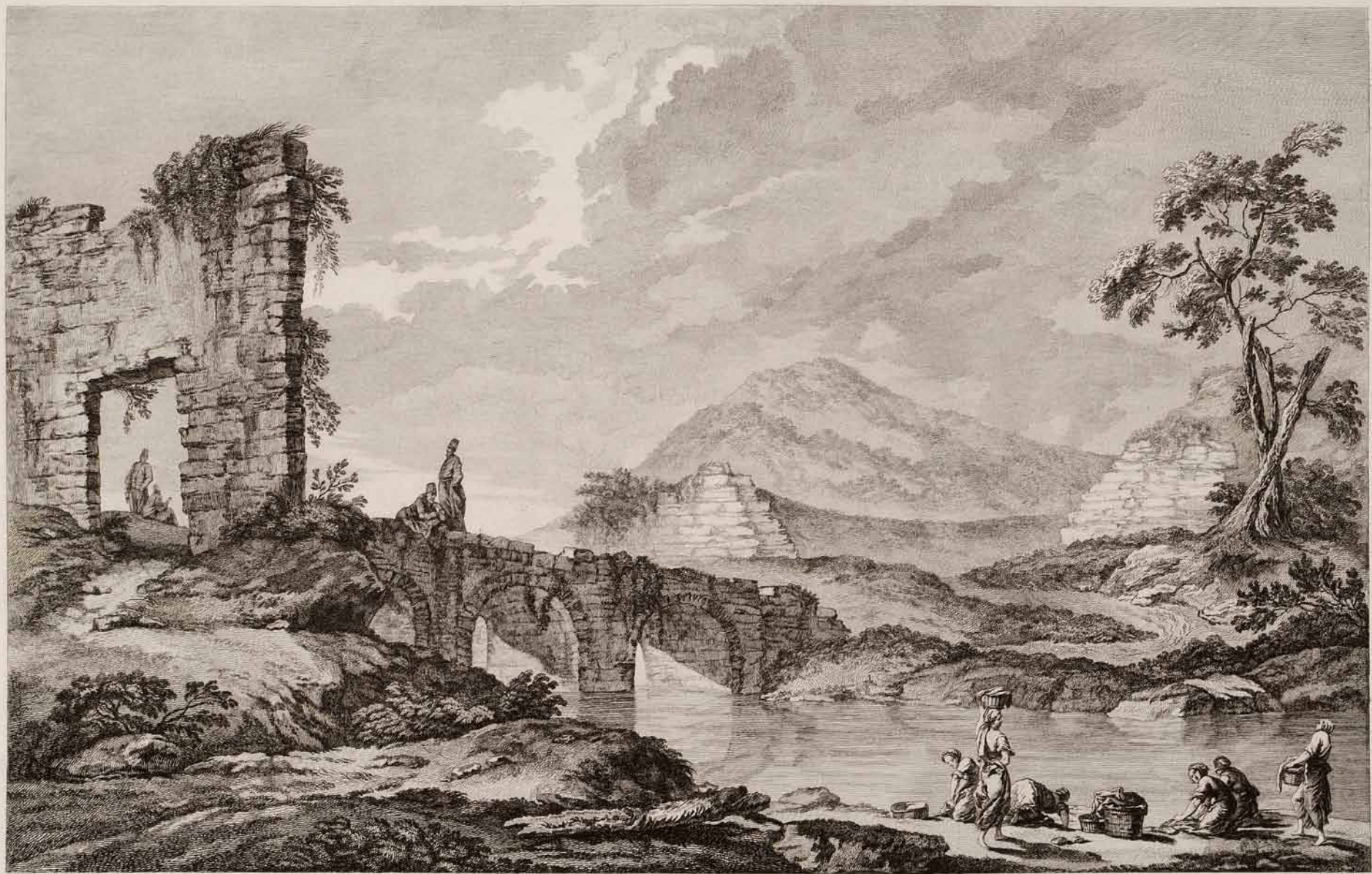
George Wheler, 1682

Η πρώτη οριζόντια προβολή της Αθήνας από τον μηχανικό του βενετικού στρατού Giacomo Milhan Verneda, το 1687

James Stuart, Nicholas Revett, *The Antiquities of Athens*, Λονδίνο, 1794

Engravé par J. B. de la Harpe.

Vue du Stade d'Athènes.

La Harpe, Sculp.

Julien David Leroy, *Les ruines des plus beaux monuments de la Grèce*,
Παρίσι, 1758

August Ferdinand Stademann, Panorama von Athen, 1841

James Stuart, Nicholas Revett, *The Antiquities of Athens*, London, 1762

Johann August Kaupert, Atlas von Athen, 1878

πραγματικός Ιλίσος

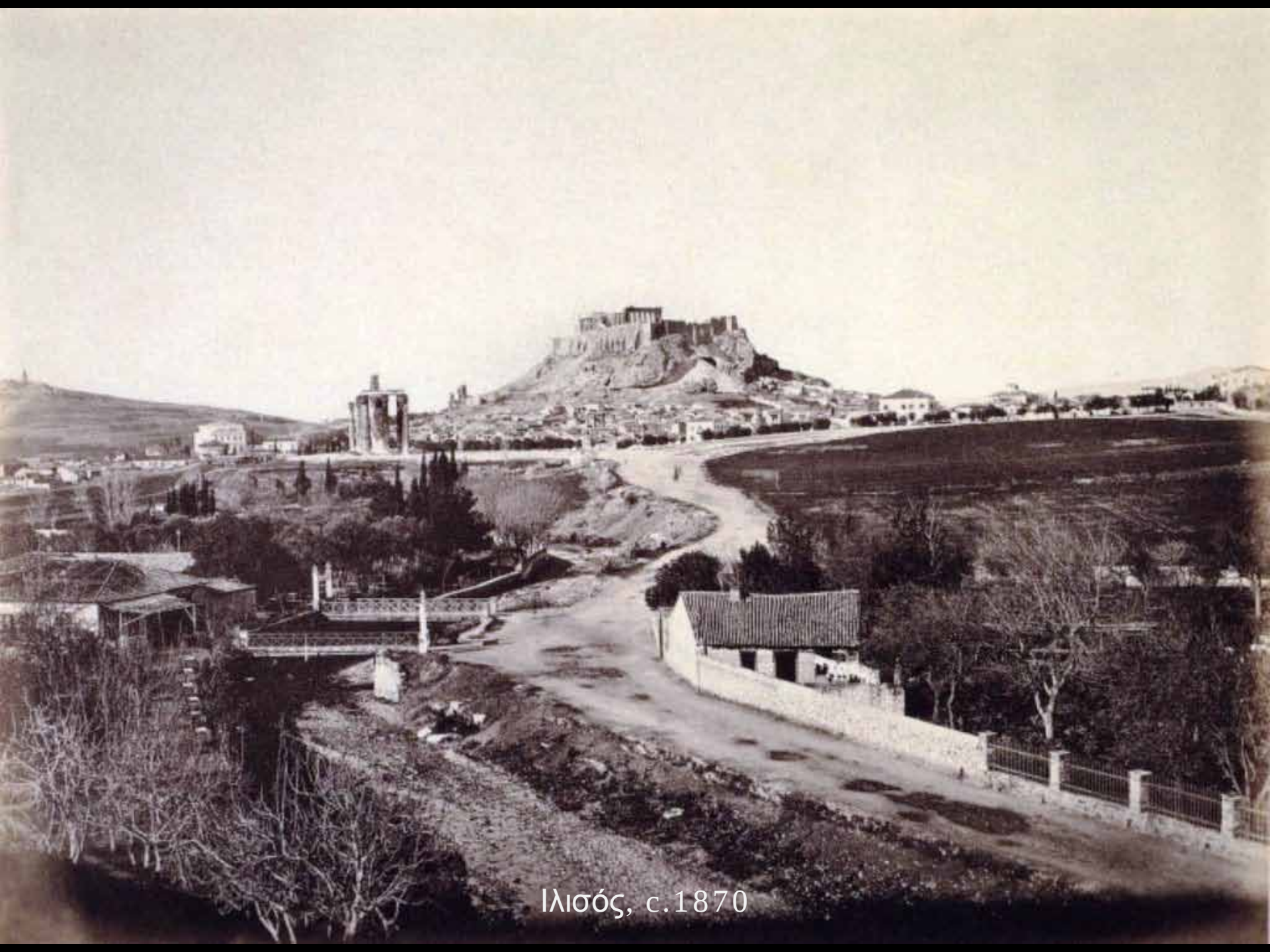
75
P. Morcinty

N.1. *Vue Panoramique de Salinas
prise de Licaberto*

Ιλίσος, c.1870

Στους 'κήπους' του Ιλισού, 1865 – φωτογραφία Δ. Κωνσταντίνου

Γεφυράκια του Ιλισού, περ. 1870 – φωτογραφία Π. Μωραΐτης

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΘΕΣ

ΦΟΒΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

ΣΠΑΡΑΚΤΙΚΟΝ ΘΕΑΜΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εἰς τὸ Βατραχονῆσι

Ἀπὸ πρωΐας τῆς χθὲς ἔδρεχε, ἀλλ' ἡ βροχὴ κατέστη ραγδαιοτάτη, κατάκλυσμος, μεταβαλὼν τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν εἰς ποταμοὺς ἀδιαβάτους καὶ τὰς πλατείας εἰς λίμνας, ἐνῶ βρόνται καὶ ἀστραπαὶ διέσχίζον τὸν συννεφιασμένον καὶ σκοτεινὸν οὐρανόν. Μετὰ τῆς βροχῆς δὲ ἔπιπτε καὶ χάλαζα κροτούσα εἰς τὰς ὑέλους, ἄνεμος δὲ σφοδρότατος συνέστρεφε τοὺς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ.

— Θὰ γείνουν φοβεραὶ καταστρώφαι ἢ ἔλεγον ὅλοι.

ἔκτον τὸ πρὸς τὸν ποταμὸν μέρος μὲ δοκοὺς κρεμάμενάς, μὲ τὸ πρὸς τὸν ποταμὸν δάπεδον λίμνῃ, τοῦ ρεύματος πρὸς τὰ τελευτάτῃα συντρίμματα.

— Ἐχάθηκάν ἄνθρωποι μὲν τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ, οἵτινες τενίζουσι πρὸς τοὺς ἡμιερεπωμένους ἢ φεύγουσι ἐν ἄκρᾳ ταραχῇ.

— Ἐφτά, μᾶς ἀπαντᾷ ἓνας,

Καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ μάθωμεν τὰ κριδὲς ἐν τῇ συγχύσει ἐκείνῃ τρέχουσας ἑλλὰς καταστραφείσας οἰκίας αἵτινες νέρχονται εἰς 12, ἐντελῶς ἢ ἐν μέρει ταρρευσάσας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Έτησια δραχ. 15

Έξιμήνιος δραχ. 8

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Έτησια φρ. χρ. 25

Έξιμήνιος " 15

Συνδρομή προπληρωτέα

ΔΙΑΓΓΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΣ

Τις αϊτεσαι συμφωνίας

Το φύλλον τιμάται 5 λεπτά

ΕΜΠΡΟΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Διευθυντής Δ. ΟΙΚ. ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ

ΕΤΟΣ Α' - ΑΡΙΘ. 7

ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΙΘ. 3

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Σάββατον 16 Νοεμβρίου 1896

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΑΝΑΓΚΗ ΤΑΧΕΙΑΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

"Όσον μεγάλη και ανυπολόγιστος υπήρξεν ή καταστροφή, ή επελθούσα εκ της πρόχθεσινής θεομηρίας, τόσον μεγάλη και ταχεία πρέπει νά είνε και ή βοήθεια, ήτις θά δοθῇ εἰς τὰ θύματα τῆς θλιβεράς ταύτης καταστροφῆς.

Νεκροὶ ἀριθμούμενοι κατὰ δεκάδας, συνοικίαι δόλοκληροι μεταβαλλόμεναι εἰς εἰρείτις, πολυμελεῖς οικογένεια εὐδαιμονοῦσαι τάφον ἐντὸς μανιώδους ρεύματος, εἶνε ἀπὸ τὰς στυγνὰς ἐκείνας τραγωδίας, αἰτίνες πρώτῃν φορὰν λαμβάνουσι χώραν ἐν Ἀθῆναις καὶ Πειραιεῖ, ἡ δὲ λαϊκὴ συγκίνησις καὶ ἡ ἐκ ταύτης βοήθεια πρὸς τοὺς ἐπικλῶντας δυστυχεῖς, πρέπει νά εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν καταστροφὴν.

Παρήλθον δύο σχεδὸν ἡμέραι ἀφ' ὧν ἀνυπόμονος καὶ περιούσια

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Η ΟΨΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Ἦνελχθησαν οἱ καταρρέκται τοῦ οὐρανοῦ καὶ ραγδαίως ὑπὲρ κατὰ χιλιάδας κατέπεσαν ἐλαπεῖλων νά κατακλινῇ τὴν χώραν τοῦ Κέκροπος.

Χθὲς τὴν πρωΐαν ὅτε ἐν τῷ αὐριάνῳ οὐρανῷ ἐσελάγχεν ὁ ἄστειος ἥλιος πλήρης θάλπους ἡ πόλις εἶχεν ἀλλοίαν τῆς συνήθους ὄψιν. Ἐνόμizε τις διε ἐξῆλθεν ἀπὸ κλῆποιον ὑγρὸν νεφέλωμα σκιερὰ καὶ ἀχνίζουσα ἔτι ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου ὡς νεφελᾶτος μάλα ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ θεμιουργοῦ.

Τὰ πάντα ἐραίνοντο καινουργῇ, νέκ, ἀντίθετα ὅλως πρὸς τὴν χθὲς ἔτι μόνιμον αὐτῶν κατάστασιν.

Οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τὰς ζῳήρας ἔτι τῆς καταγίγδος ἐντυπώσεως ἐξυπνήσαντες διεπυθόσαντο ἄλλήλους πρὸς αὐτὴν καταστροφὴν καὶ

δοσαν ἡ μνήμη τῶν σημερινῶν Ἀθηναίων ἐξικνεῖται.

Τὸ πλῆθος

Καὶ εἶχε τι τὸ πανηγυρικὸν ἡ κίνησις αὕτη τοῦ πλῆθους ἐπὶ τῶν πρασίνων τοῦ Ἰλισσοῦ ὁχλῶν καὶ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἥλιον. Καὶ μόνον ἡ θέα τῶν ἱερειῶν καὶ τοῦ ἐδάφους ἡ ἀναστάσις τοῦ ἐνομήζειν διὰ οἱ ἀνθρώποι ἐκείνοι δὲν ἐφορᾶσαν τὰ Παναθήναια, οὔτε ἀπολαμβάνον τὴν κλασσικὴν λιανίδα.

Διατὶ ἐγένετο ἡ καταστροφή

Εἰς τὴν ἐρώτησιν μας ταύτην ἠκούσαμεν ποικίλας ἐξηγήσεις, ἀλλ' οἱ περισσότεροί συμνηνοῦν ἐπὶ τοῦ ἔξης : "Οἱ ἐπάνω εἰς τοιαύτας στρατῶνας ἐγένετο μία ἐπιγυμνάσις διὰ νά σχηματισθῇ πλατεῖα καὶ διὰ τούτου ἐνεκα ἱστένευσεν τὸ ρεῖθρον τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐπαρχῇ ὑπὸ τῶν γυμνάτων. Διὰ τοῦτο τὰ

Διὰ συναντῶ τὸν κ. Λαμπάκη ἐπισκεπτόμενον τὰς οἰκίας τῶν παθόντων μεθ' ἐνὸς παπᾶ, καὶ δις μετὰ πατὴρ εἰς τὸν πόδα, ἀλλὰ τὸν συγχωρῶ διότι ῥορεῖ γυαλικά καὶ ἦτον τεταραγμένος ἀπὸ τὴν καταστροφὴν.

Πρώματα ζῶων

Εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ ῥαίνονται κόμματα πύμακα θνήσκον, κυνῶν, κουνελῶν καὶ μίξ αἰγῶν. Μία δὲ γραῖα ἀναγνωρίσασκα τὴν κόταν τῆς, τῆς ἔκαμαν ἐλόκληρον μοιρολόγι. Καὶ τὸ περιέργον εἶνε διὰ καὶ αὐτῆς τῆς κότας τὴν ἀπώλειαν ἀπέδιδεν εἰς τὰς ὁμαρτίας τοῦ γρηγοῦ σταυρωτοῦ Πάδλου.

Ὁ Ἰεσσοῦς

Πύμα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰεσσοῦς χθὲς. Δὲν εἶχε δέκα ἐκάδας νερόν. "Ὡς ρωγῆς καὶ αὐτῆς ἀφύκτορος. Εἰςθόμανε διὰ μίξ καὶ ἐραίνετο ὡς παιδίον ἐκπληγνόμενον διὰ τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας ἔλαμνεν ἐν τῇ παρκορᾷ του. Ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε διὰ παρὰ πολλὸν δὲν εἶχαμεν ἐξευτελίσει μετὰ τὰ σκώματά μας.

Εἰς τὴν κοίτην τοῦ πλῆθους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐπορεύετο ἐπάνω κάτω, ὡς ἐν λεωφόρῳ, μετὰ βήμα βραδύ, χαλεπὸν, σταματῶν καὶ συσπαραγμένον ἐπὶ τὰ εἰρείτια. Ἄλλοι ἐπὶ τῆς δεξιᾷς δόχης παρατήρουν τὰ συντετριμμένα καὶ ξεριχλωμένα λαμπροδένδρα τῶν κήπων.

κρεῖδεται κ' ἐκτυπῶσε τὸ κεφάλι μου 'ς τὸ ταῖδι.

Ἄλλ' ἄλλοι προσέτρεξαν ἐξωθεν, ἐτρέπτησαν τὴν στέγγην καὶ τοὺς ἀνέσταναν.

— Μοῦδγαλαν τὰ μισὰ μου μαλὰ νά με τραβῶν, μὰς ἔλαγαν ἡ Γεωργία. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤθελα νὰβῶ ἂν δὲν ἐσιώζοντο καὶ τὰ δύο μου ἀδερράκια.

Δύο παιδία

Τρόντι τὰ δύο παιδία, ὁ Λεωνίδας 2 1/2 ἐτῶν κοιμώμενος εἰς τὴν κούβαν καὶ ὁ Ἰάκωβος 6 ἐτῶν, εὐρίσκοντο εἰς τὸ χαμηλὸν δωμάτιον. Ἀλλ' εἰς νέος τολμηρὸς, ὁ Δ. Καρατζᾶς, ἐργάτης εἰς τὸν βασιλικὸν κήπον, δεθείς μετ' ὀρνίθων, τὸ ὅποιον ἐκράτειν ἄλλοι ἀπ' ἐξω, ἐπρίσθη εἰς τὸ ἐν τῇ αὐτῇ νερόν καὶ κατάρθρωσε νά εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιον.

— Ἐβῶ εἰμαι, σωστέ με ! ἐρώναζεν ὁ Ἰάκωβος, ὅστις εἶχεν ἀναβῆλεις ἐν παράθυρον. Ὁ Καρατζᾶς τὸν ἐσέκωσε καὶ ἤρπυνησε διὰ τὸ ἄλλο παιδίον, ἀλλ' οὔτε αὐτὸ, οὔτε τὴν κούβαν εἶρε. Ἀρῶ δὲ ἐξῆγαγε τὸν Ἰάκωβον, ἤρπυνησε καὶ εἰς τὴν αὐλὴν, ἀλλ' ὁ διότης Λεωνίδας εἶχεν ἤδη παρασβεθῇ.

Ὅλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ Ναζὺμ οἰκοῦντες δὲν διέτωσαν τίποτε ἐκ τῶν σκευῶν των, ἀλλ' ἡ μάλλον ἀξιολόγητος εἶνε ἡ Γεωργία Σκαρλῶνικα, ἥτις ἔλατρε τὴν κούβαν

FLOODED ATHENS.

From Sketches made on the spot by the Rev. William Bourchier,
Chaplain of H.M.S. "Hunt."

Some account has already been given in our columns of the havoc caused by the terrific thunderstorm and its attendant floods which burst over Athens and the Piræus on Nov. 20, and to-day we publish illustrations of sundry scenes of disaster from sketches made by an eye-witness. Fortunately enough, none of the archaeological treasures of Athens were injured by the storm, but the low-lying suburbs on either side of the river Ilissus, inhabited for the most part by the poorest class of Athenian artisans, were completely submerged by the floods. Great distress still prevails in these districts, especially in the suburb of Batrachonisi, by reason of the damage done to property, and the disorganisation of the work carried on at several large factories. By a peculiar irony of fate, dramatically appropriate to their presence on a site famous in Greek tragedy, the wretched Armenian refugees encamped at Colonus were driven by the flood from the haven to which they had fled from slaughter. Strange sights were to be seen when day broke after the storm—children floating through the town in their cradles, some alive, some no longer living. The members of one family were discovered by a rescue party standing on a table, having contrived just to keep their heads above water; and many of the survivors were found to have escaped only by spending the night in the branches of trees. The hundred or more victims of the flood probably perished by reason of the suddenness of the water's descent, for though all the church bells and the

FLOODED ATHENS: WRECK OF THE VATROCHONESION BRIDGE, THE ILISSUS RISING 20 FEET ABOVE ITS LEVEL.

Temple of Zeus Olympios.

The Parthenon.

FLOODED ATHENS: THE DAY AFTER THE STORM—THE ILISSUS NEARLY DRY AGAIN AND SPECTATORS WALKING IN THE RIVER BED.

London, has resigned his charge owing to failure of strength. Mr. Brown has for many years commanded an immense congregation in the East London Tabernacle, and he was very prominently named as the successor of Mr. C. H. Spurgeon.

Among the select preachers at Oxford for the Michaelmas term 1897 are Dr. Jessopp, Archdeacon Sinclair, Canon Willerforce, and the Rev. W. B. Duggan, Vicar of St. Paul's, Oxford. Mr. Duggan's nomination seems to have given special satisfaction. He is considered to be a preacher of great power.

Mr. D. L. Moody, the evangelist, says that there were over three thousand churches in the Congregational and Presbyterian bodies of America that did not report a single member added by profession of faith last year. It should be remembered, however, that many of the churches in America are very small, and that, taken over all, the rate of increase is very much greater than in our own country.

It is stated that in 1871 there were 1,270,000 native Christians in India. In 1881 there were over 1,600,000; and in 1891 there were 2,000,000.

Mr. Selous has been having a controversy with the *Guardian*, which has accused him of "indiscriminate massacres of natives." Mr. Selous emphatically repudiates the accusation, and says that the hands of the savages were red with the blood of three hundred Europeans, amongst them women and children, and that when they were defeated and killed they carried arms in their hands. The *Guardian* says that "indiscriminate massacres" does not mean slaughter without provocation, but slaughter without inquiry, and it gives extracts in corroboration of its statements.

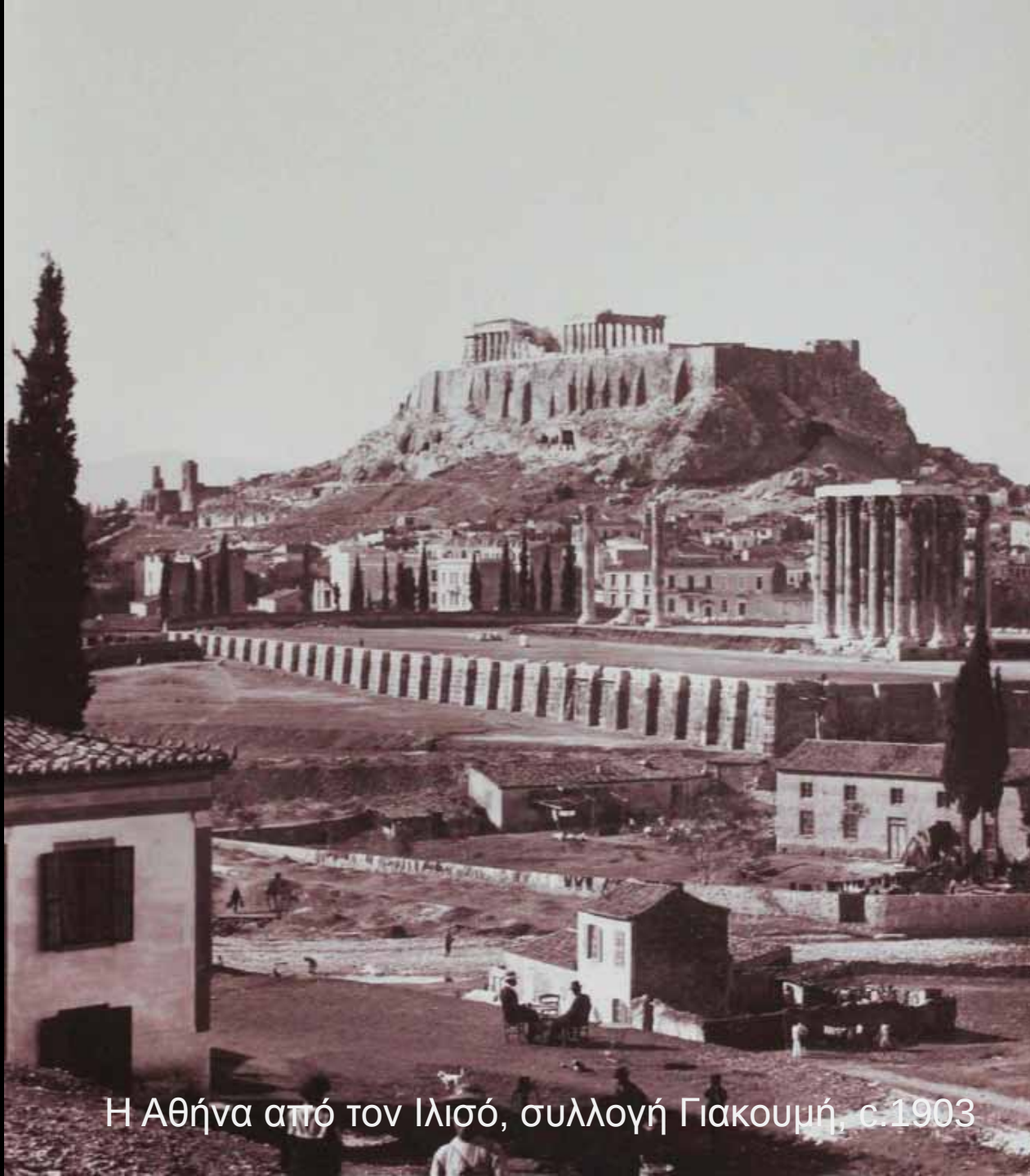
The Life of Archbishop Magee is now in the third thousand. Considering the price at which it is published, this must be a very great success. Mr. Gladstone's edition of Butler and his studies has had only a moderate sale.

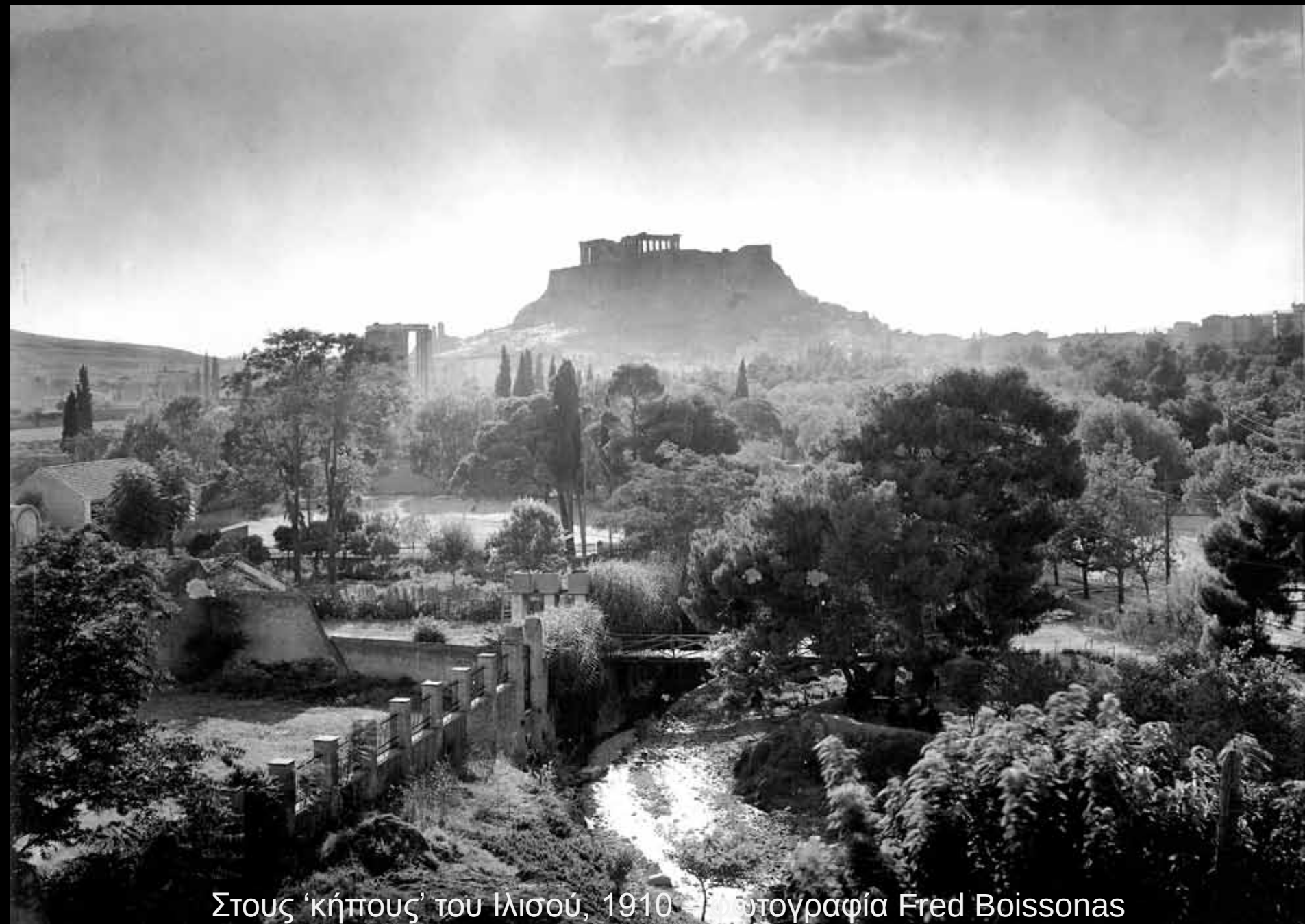
ATHÈNES. Rivière d'Ilissos après la pluie.

No 112 c. ELIPTHEROUDAKIS. ATHÈNES.

Ὁ Ἰλισσὸς μετὰ τὴν βροχὴν

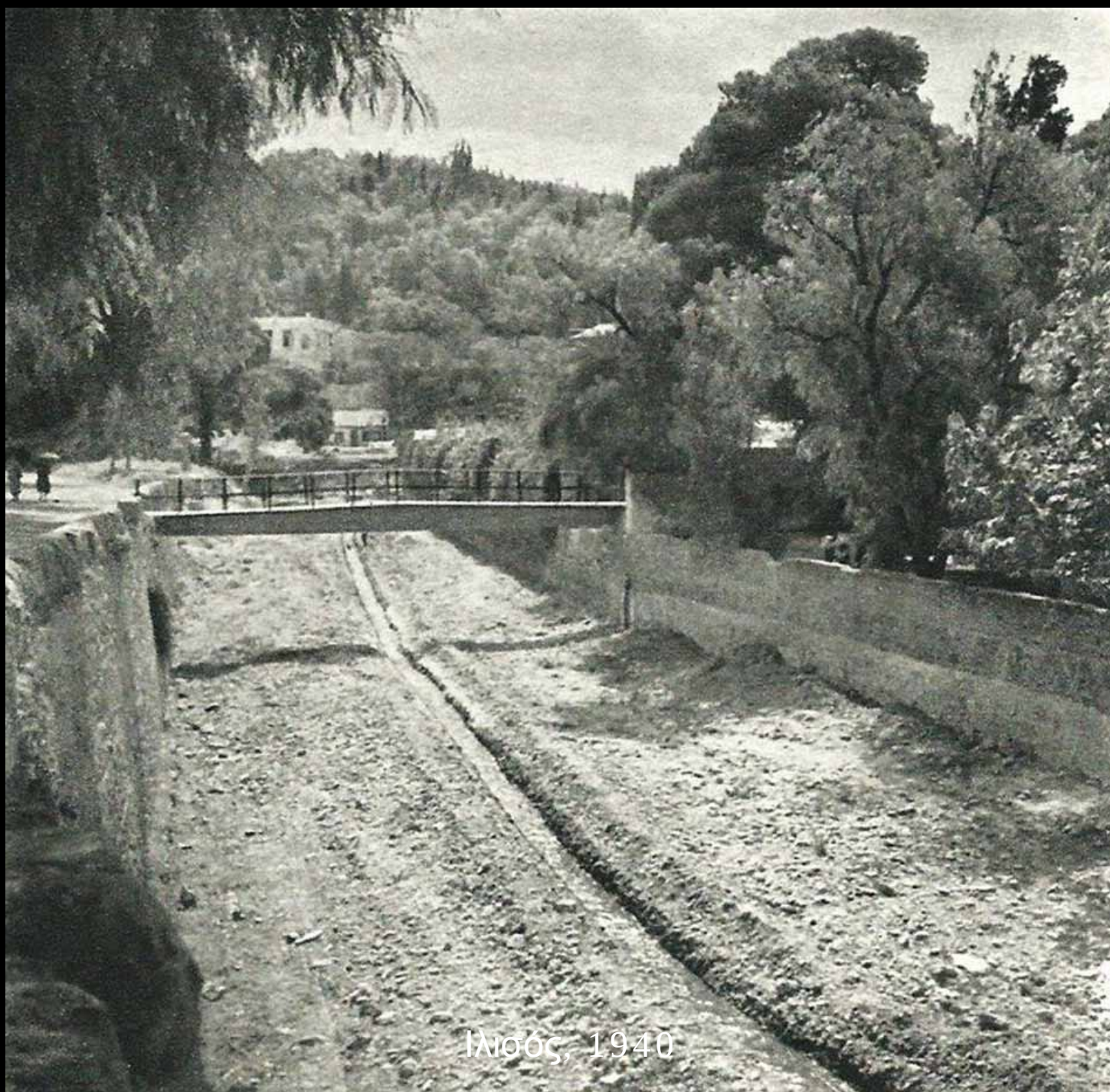
Η Αθήνα από τον Ιλισό, συλλογή Γιακουμή, c.1903

Στους 'κήπους' του Ιλισού, 1910 / Φωτογραφία Fred Boissonas

Η εκτροπή του Ιλίου, 1905

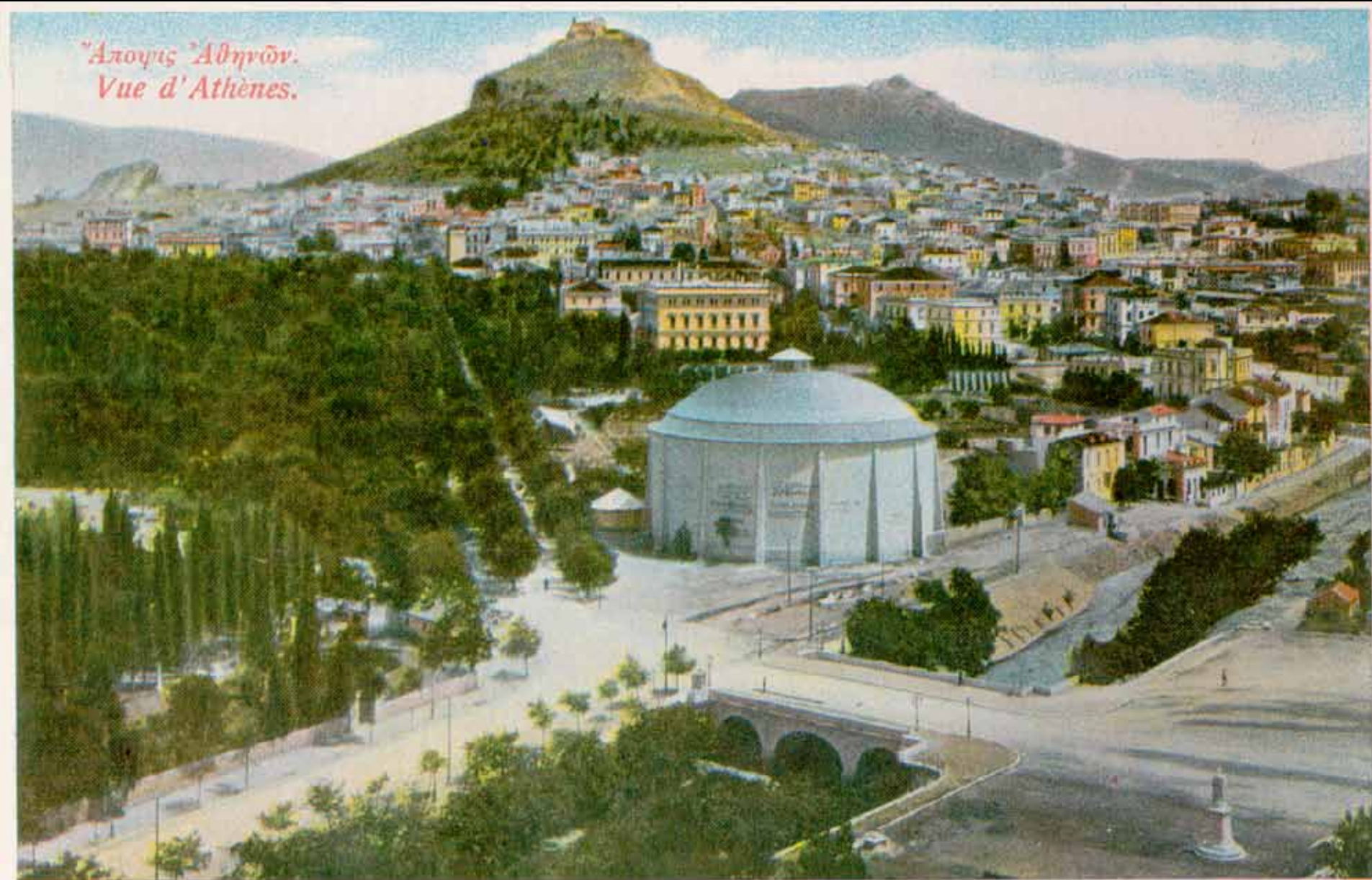
Ιλιόος, 1940

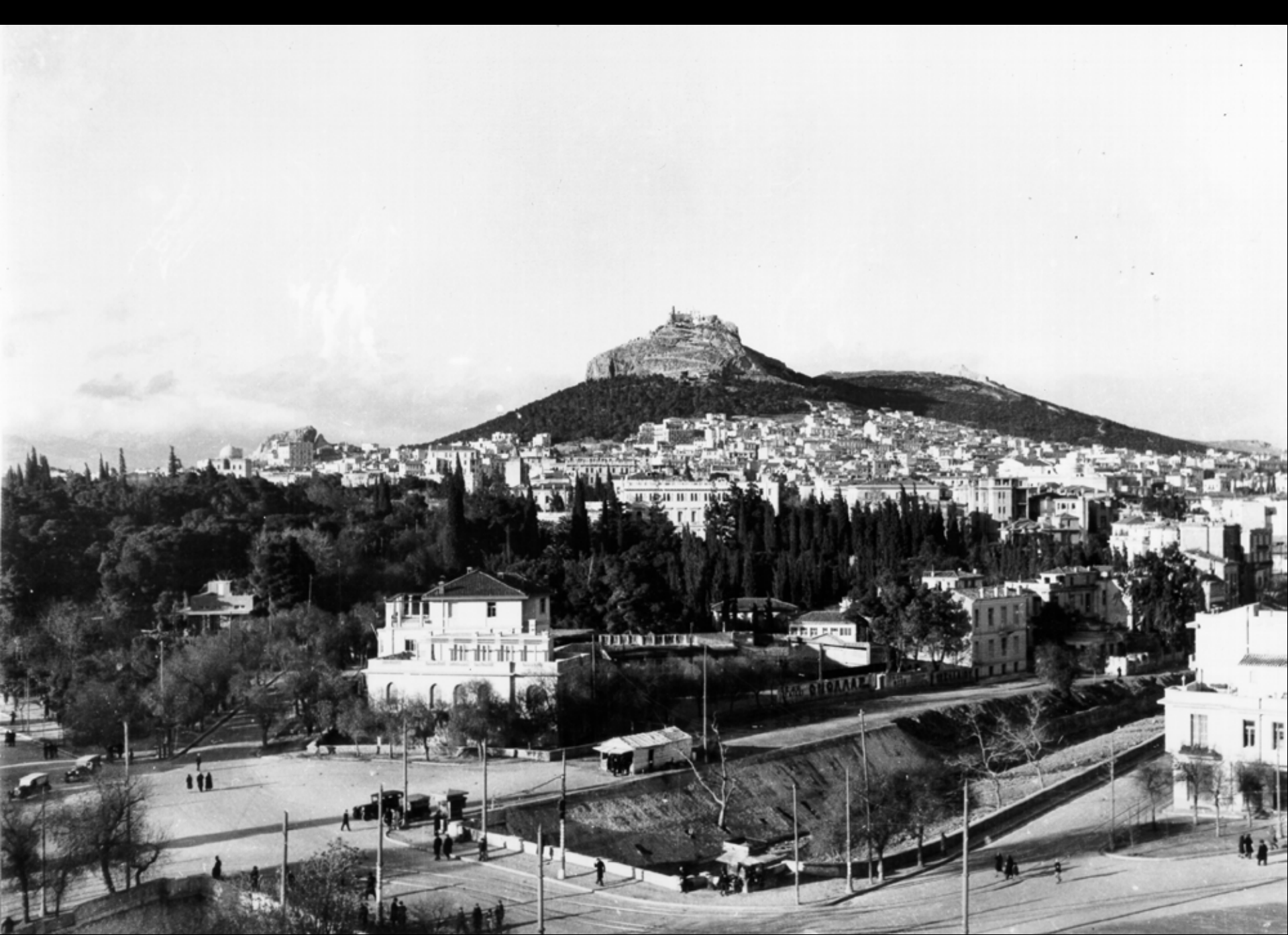

ΡΕΥΜΑ ΙΛΙΣΣΟΥ

Εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν μετὰ τὸν ὀχέτῳ εἰς τὸ μέσον τῆς κοίτης τοῦ συνεχῶς καθαριζομένου ὑπὸ τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δήμου.

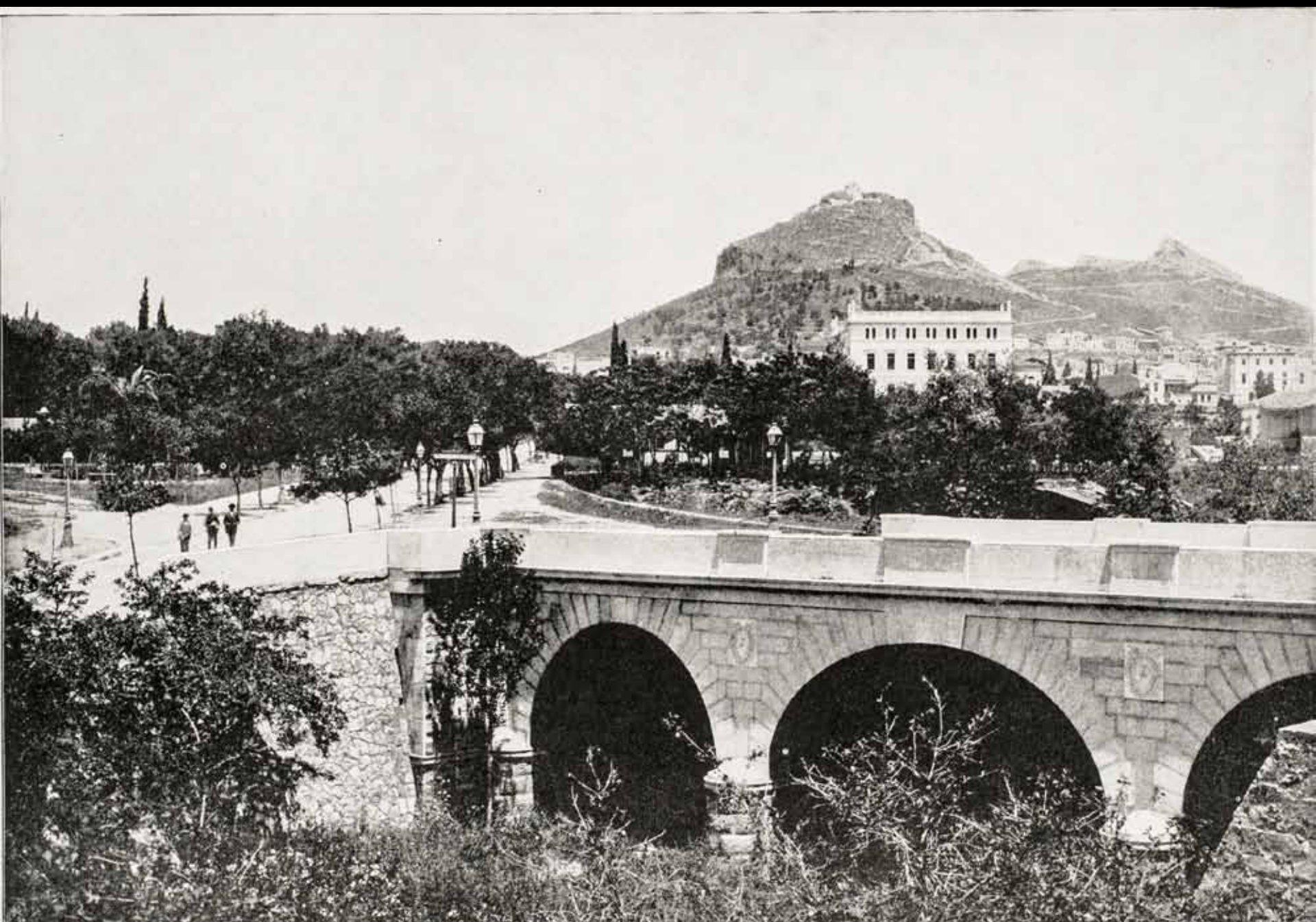
*Ἀπομυκτὴς Ἀθηνῶν.
Vue d'Athènes.*

Η Αθήνα από τον Ιλισό, c.1900

Ιλισός, 1927

1929

1932

1932

1936

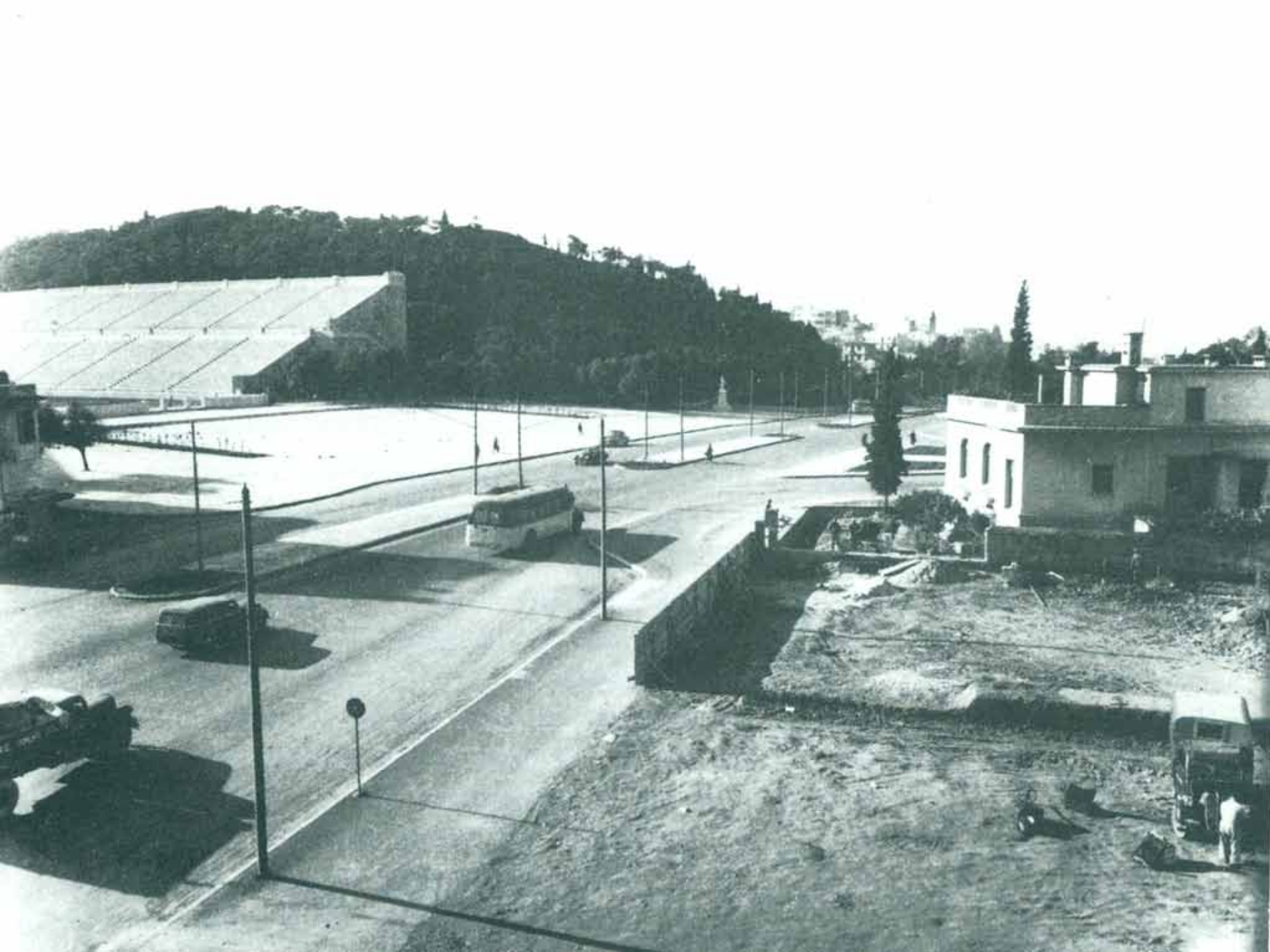
1937

Ο. ΗΓΝΩΝ (ΝΑΥΤΗ) ΑΝΑ ΔΕΛΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣ

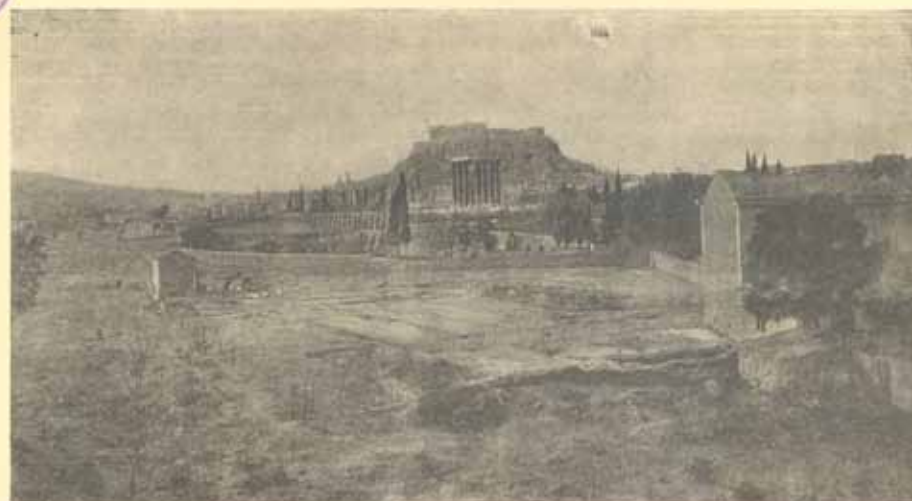

αρχαιολογικός Ιλισός

Το γενικό άποψη των θεμελίων της βασιλικής καὶ Ἱπποδρόμου καὶ της θύρας. Ὡς πρὸς ἀριστεράν.

Παλαιὰ Χριστιανικὴ Βασιλικὴ Ἰλίου.

ὑπὸ

Γεωργίου Ἀ. Σωτηρίου

Ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου νησίδος, ἥν σχηματίζει κατωθὴν τοῦ Ὀλυμπίου ἡ Ἰλίσος, διακρίνονται τὰ θεμελίδια ἡμικυκλικῆς κατ' ἐκδοτήρας τῆς ὕψους Ἀψίδος ἱεροῦ βήματος μεγάλου χριστιανικοῦ ναοῦ, ἐν οὐδαμῇ ἐπιχειρήσει μέχρι τοῦδε διὰ σαφρικῆς ἐρεῦνης νὰ προσδιορίσῃ¹.

Ἐπὶ τοῦ ἡμελημένου τούτου ἐρείπιου καὶ καλίστα ἐπὶ τῶν θεμελίων τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου τοῦ ἱεροῦ βήματος ἐκτίσθη, κατὰ τὸ 1873 ἡ ἀκμὴν τοῦ ἐγκαταλειμμένου σήμερον θεάτρου «Παράδεισος» καὶ τὰ περὶ τούτην προτάξιμα (εἰς. 1), ἐν ᾧ δ

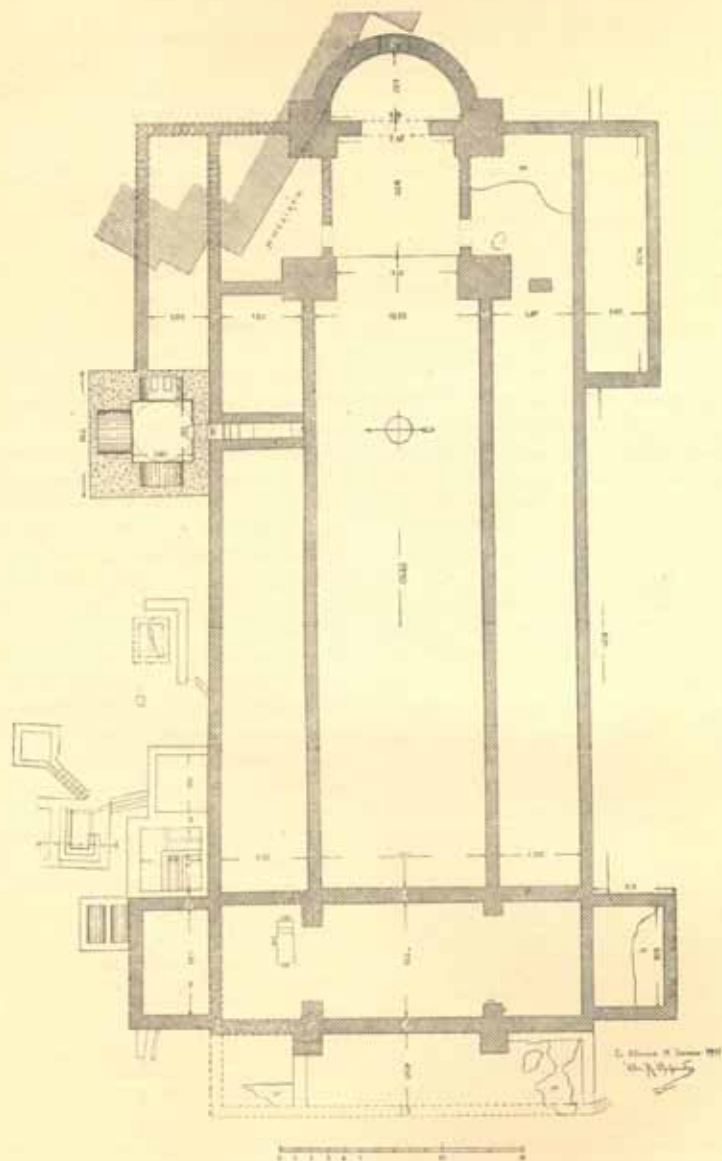
ὁπόλοιπος χώρος εἶχε μεταβληθῇ μάλιστα κατὰ τὸ ἔτος 1908 εἰς πλατεῖαν ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ γυμναστικοῦ συλλόγου, ἵνα χρησιμεύσῃ διὰ τῆς παιδείας τῶν γυμναζομένων (εἰς. 2)².

Ἡ ἑλληνικὴ παλαιοὶ χριστιανικῶν κτισμάτων ἐν Ἀθῆναις, ἥν πάντες σχεδὸν οἱ περὶ τῶν μισακονικῶν Ἀθηνῶν γραφόντες ἐτόνισαν, παρεκίνησαν ἡμᾶς νὰ ἐξερευνησώμεν τὸ ἐν τῇ νησίδι τοῦ Ἰλίου κτίσμα³. Σαφρικὴν ἐρευναν ἐπὶ τοῦ χώρου

¹ Ὡς πρὸς παρατηρήσεις αὐτοῦς διακρίνει τὰς, πλὴν τοῦ βήματος ὧς πρὸς ἀριστεράν τὰ θεμελίδια τῆς βασιλικῆς, τὴν ἐκτετατομένην τῇ ἀκρὶ καὶ τοῦ βήματος γαλῆρας ἀκρότης, τὴν ἐκτετατομένην ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ Ναοῦ καὶ ἀριστερὰ τὴν γαλῆραν καὶ τὴν ἀκρότητα αὐτοῦ.

² Ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐκδόθησαν ἑκατὸν ἀλλὰς ἐργασιαὶ τοῦ G. Millet, L'école grecque dans l'architecture byzantine. Paris 1916. Ὡς πρὸς αὐτὴν μελετᾶται ἐν τῇ ἑλληνικῇ τοῦ βιβλίου (εἰς. 1 σελ. 2) καὶ ἡ ἀκμὴν τοῦ βήματος γαλῆρας, εἰδικῶς ἐπεὶ ἐκτίσθη τὰ πρὸ τοῦ 89, αὐτοῦς χρησιμεύοντι μετὰ τῆς ἑκδόσεως, εἰς ἄλλας

¹ Τὸ κτίσμα τοῦδε, εἰς τὴν Ἰλίσον καὶ ἀκρότητα, ἐκτετατομένην τῇ ἀκρὶ καὶ τοῦ βήματος γαλῆρας ἀκρότης καὶ ἀριστερὰ τὴν γαλῆραν καὶ τὴν ἀκρότητα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐκδόθησαν ἑκατὸν ἀλλὰς ἐργασιαὶ τοῦ G. Millet, L'école grecque dans l'architecture byzantine. Paris 1916. Ὡς πρὸς αὐτὴν μελετᾶται ἐν τῇ ἑλληνικῇ τοῦ βιβλίου (εἰς. 1 σελ. 2) καὶ ἡ ἀκμὴν τοῦ βήματος γαλῆρας, εἰδικῶς ἐπεὶ ἐκτίσθη τὰ πρὸ τοῦ 89, αὐτοῦς χρησιμεύοντι μετὰ τῆς ἑκδόσεως, εἰς ἄλλας

3. γενική σκίασμα της ανατολικῆς βασιλικῆς καὶ ἡρώδ.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948

1. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ ΤΟΥ ΙΛΙΣΣΟΥ

Εἰκ. 5. Ὁ ΒΑ πρὸς καὶ οἱ δὲ τῶν τοίχων οἱ συνδέοντες αὐτὴν πρὸς τὸν ΒΔ, πρὸ τῆς κατεδαφίσεως τοῦ ἐπὶ τῆς ἀφίδος βαίνοντος αἰετοῦ.

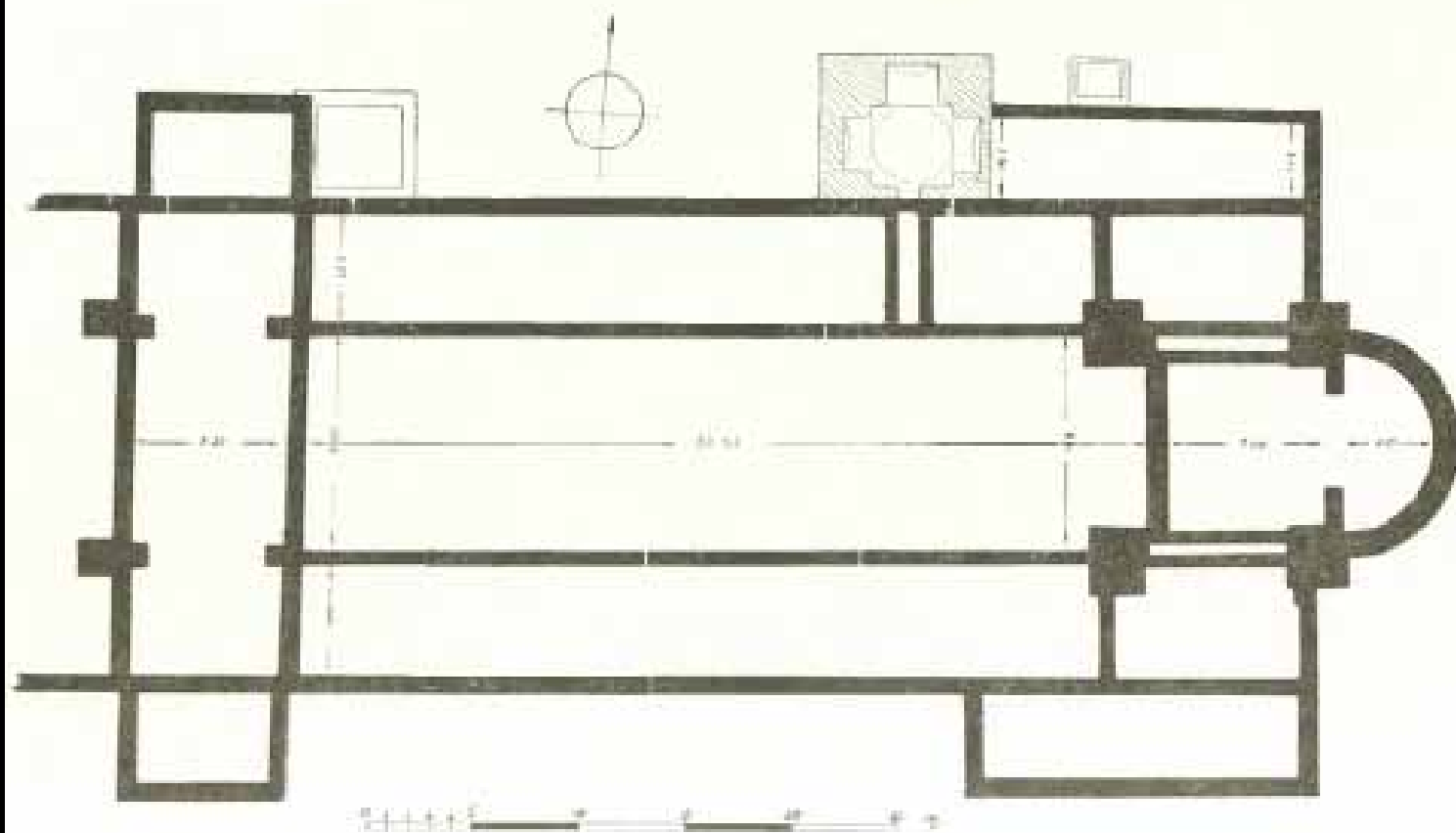
Εἰκ. 6. Οἱ αὐτοὶ τοίχοι μετὰ τοῦ ΒΑ πρὸς (ἀριστερὰ) καὶ τοῦ ΒΔ (ἄνω δεξιὰ).

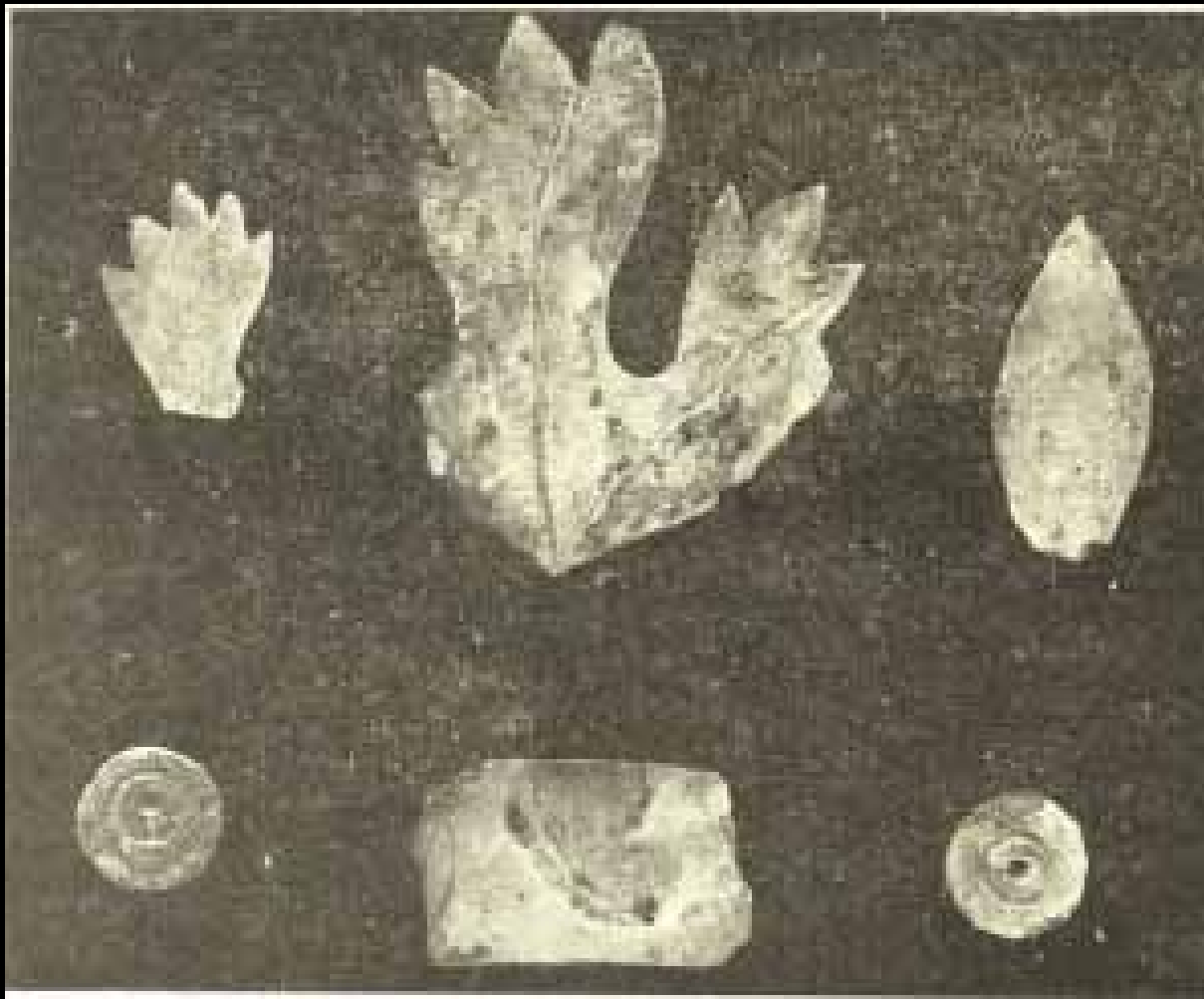
Εἰκ. 3. Τὸ πρὸς τὸν Β τοίχον ἀποκαλυφθέν πρόσκτισμα.

Εἰκ. 4. Ἡ ἐσωτερικὴ ὕψος τῆς Α πλευρᾶς τοῦ προσκτίσματος.

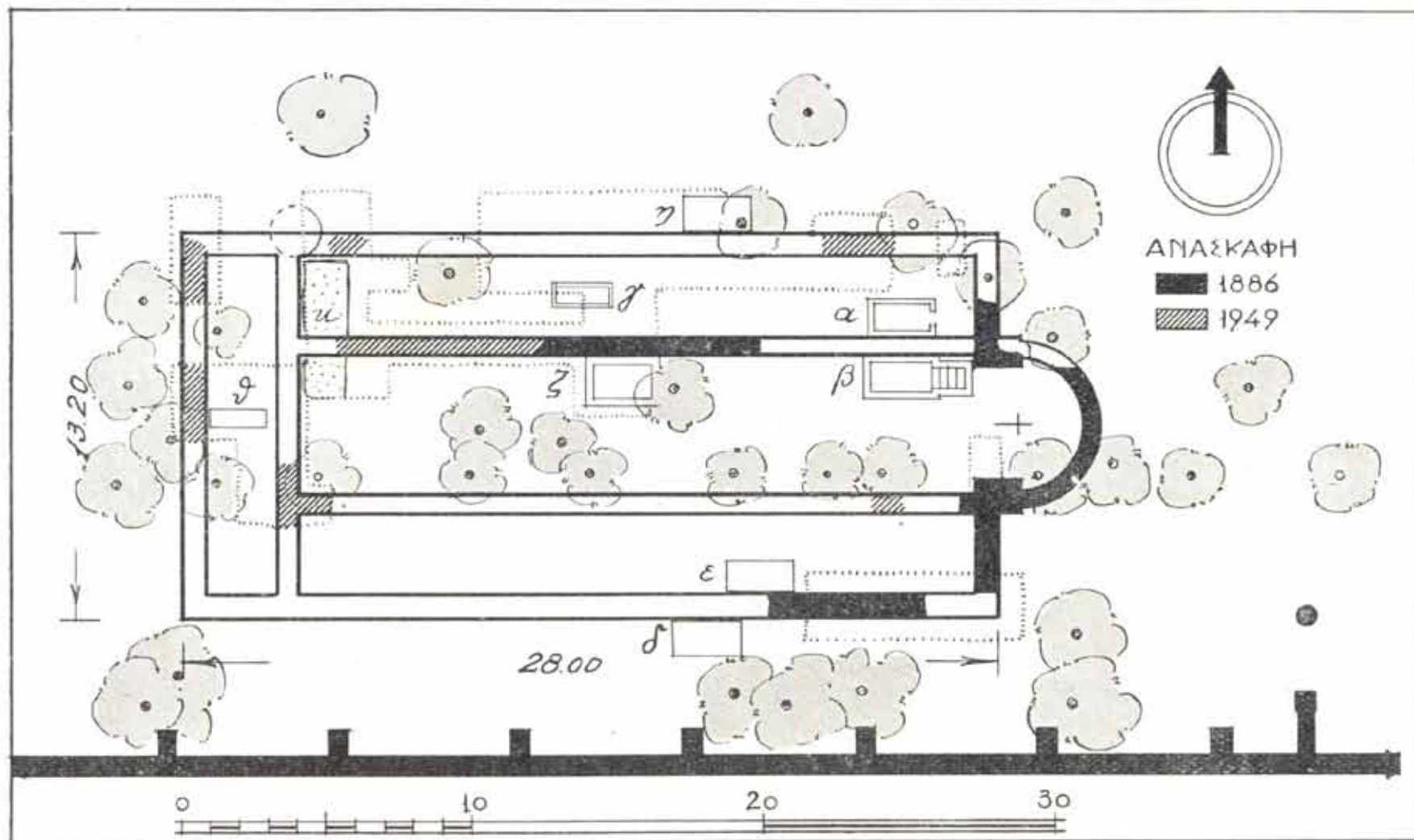
Εικό. 9. Κάτοψη των θεμελίων της βασιλικής (1948) συμπληρωμένη κατά την έκδοση ΑΕ 1919, εικό. 3, και Γ. Σωτηρίου, Χριστ. καὶ Θεζ. Ἀρχαϊκῶν, εικό. 189.

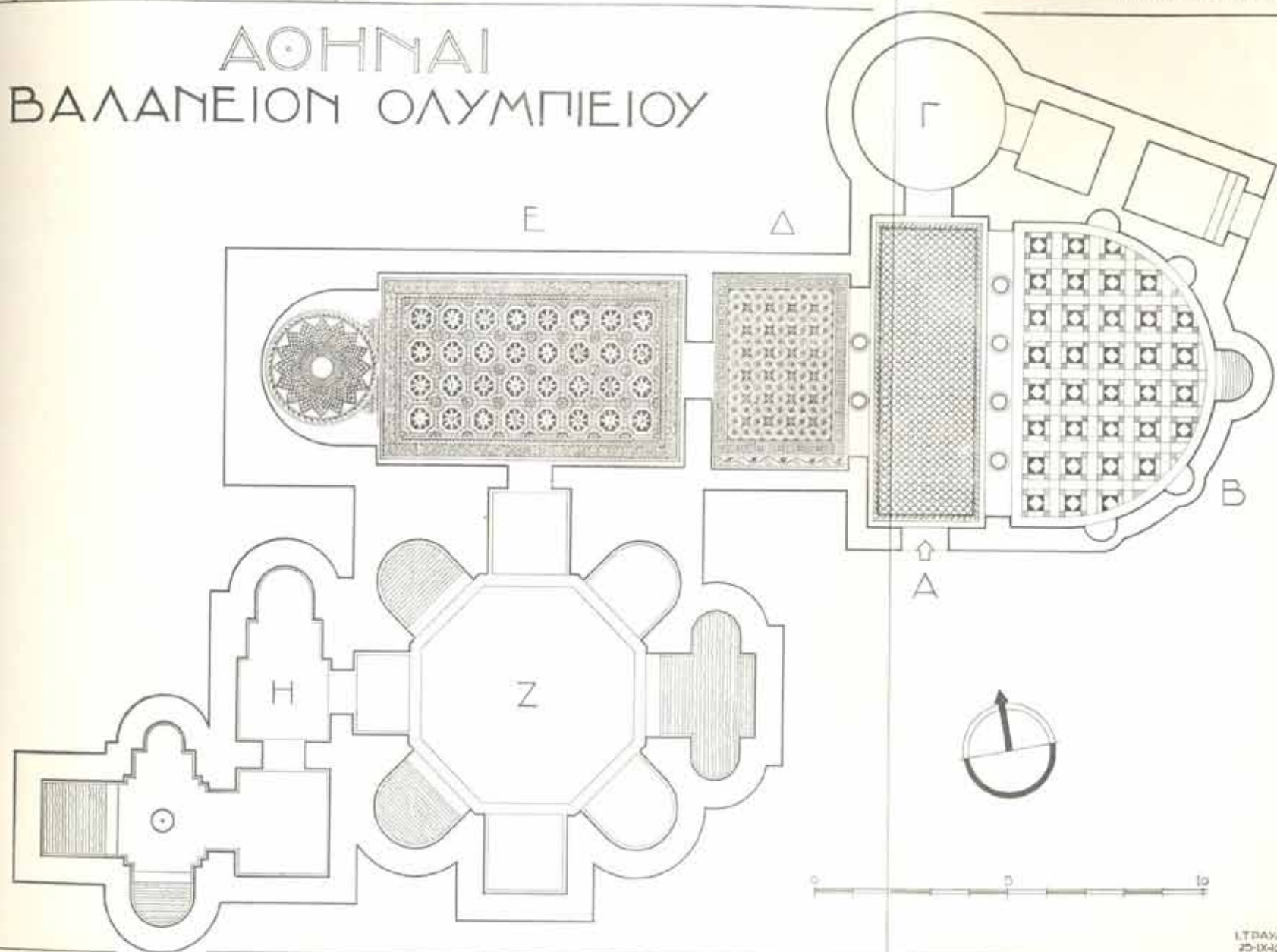

Είς. 2. Γενικόν τοπογραφικόν διάγραμμα.

Εἰκ. 11. Κάτοπις τῆς βασιλικῆς τοῦ Ὀλυμπείου.

ΑΘΗΝΑΙ ΒΑΛΑΝΕΙΟΝ ΟΛΥΜΠΙΕΙΟΥ

Κάτοπις Ρωμαϊκῶν βαλανερίων τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ: Α προθάλαμος — Β Νυμφαεῖον — Γ ἀποδυτήριον (?)

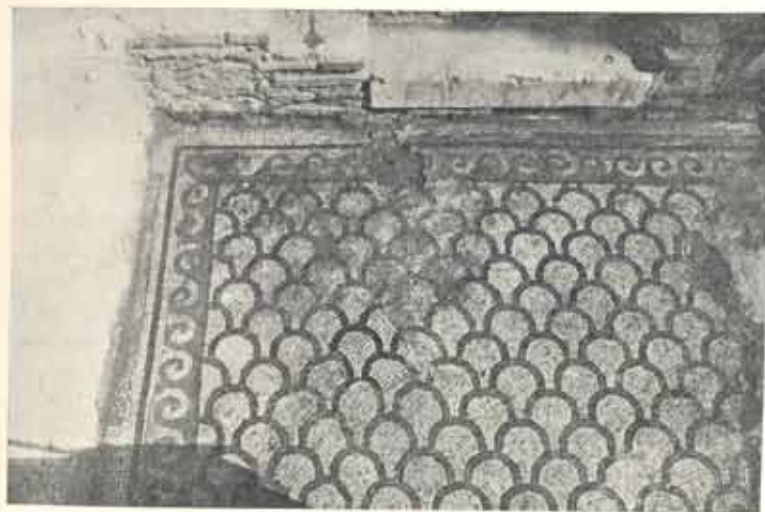
— Δ αἴθουσα ἀναμονῆς — Ε ἀποδυτήριον — Ζ frigidarium — Η tepidarium — Θ caldarium.

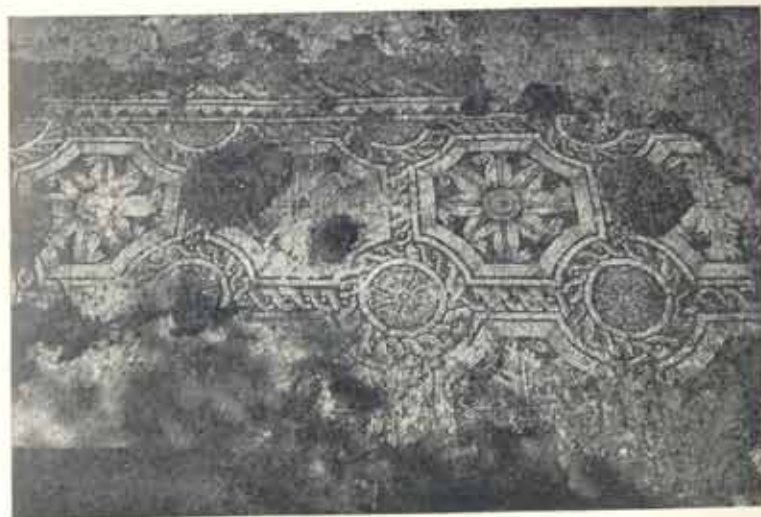
Εικ. 5. Λάτεδον διαμερίσματος Β (Νυμφαίου).

Εικ. 7. Τμήμα μωσαϊκού διαμερίσματος Δ.

Εικ. 6. Τμήμα μωσαϊκού διαμερίσματος Α.

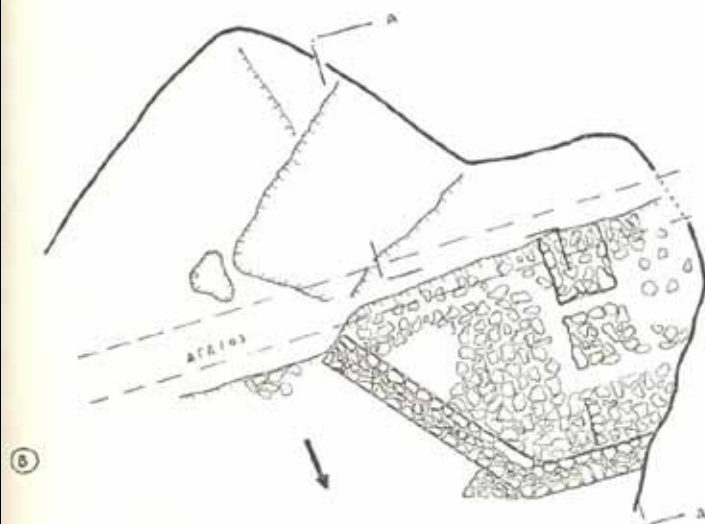

Εικ. 8. Τμήμα μωσαϊκού διαμερίσματος Ε.

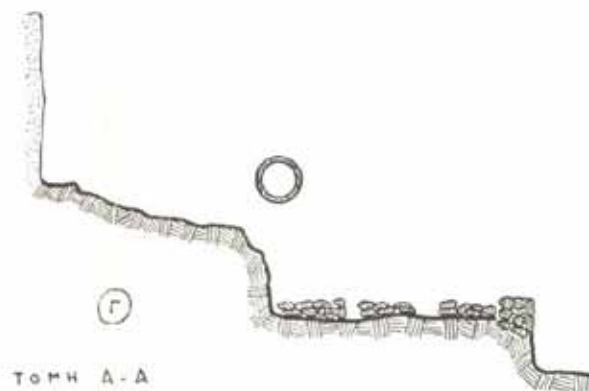
ΠΑΡΕΝΘΕΤΟΣ ΠΙΝΑΞ Ι

ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΕΦΤΡΑΣ ΙΑΙΣΟΥ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ
ΚΑΤΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ 1953

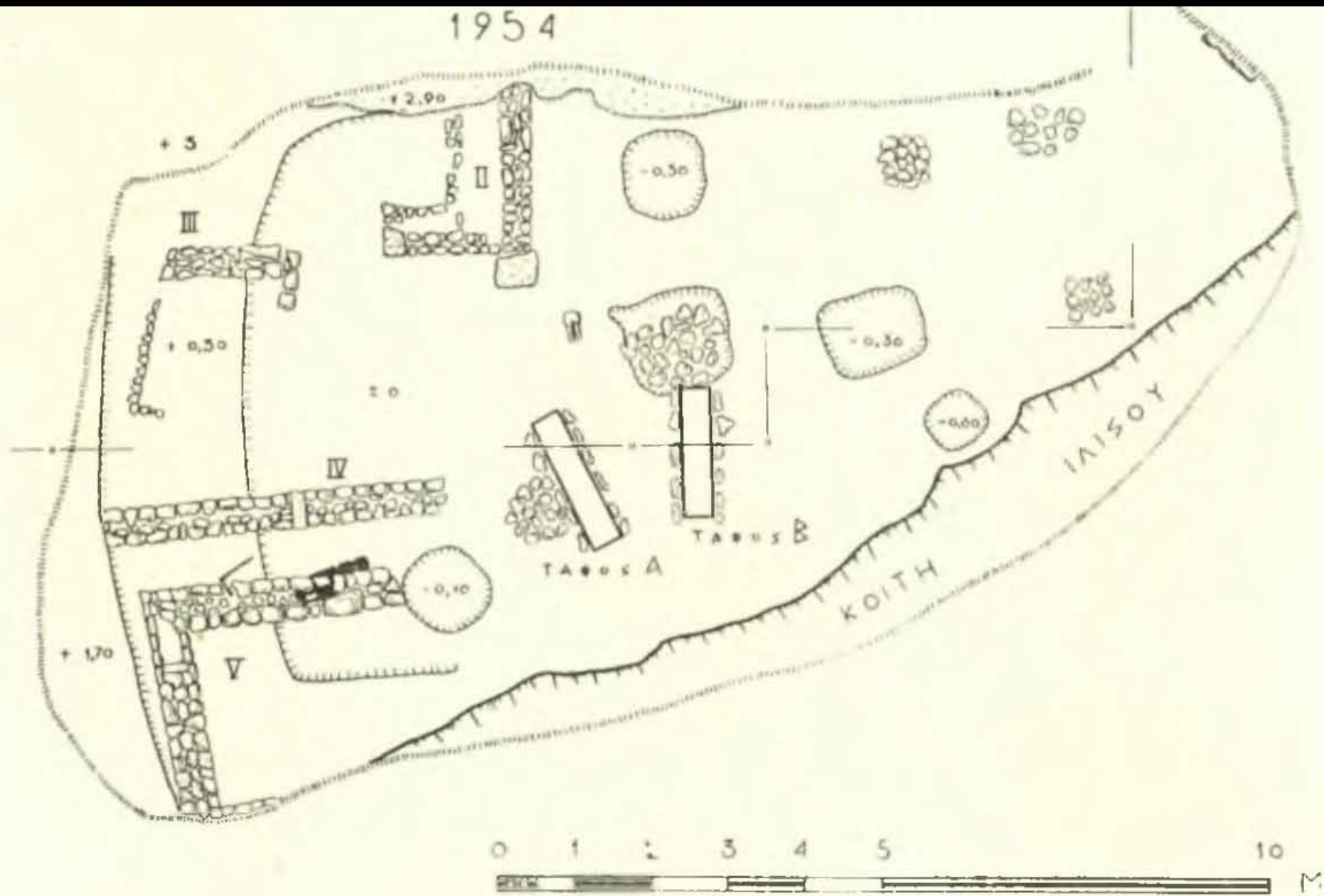
1953

Εἰκ. 3. Κεφαλὴ Παγιδάτου παιδὸς εἰς τὴν
θέσιν ὅπου εὗρέθη.

Εἰκ. 5. Ἐντερίγραφον ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον.

Εἰκ. 1. Τοπογραφικὸν διάγραμμα τοῦ τομέως τοῦ ἀνασκαφέντος κατὰ τὸ 1954.
 Ὁ Β. εἶναι πρὸς τὰ κάτω, ἥτοι πρὸς τὴν κοίτην.

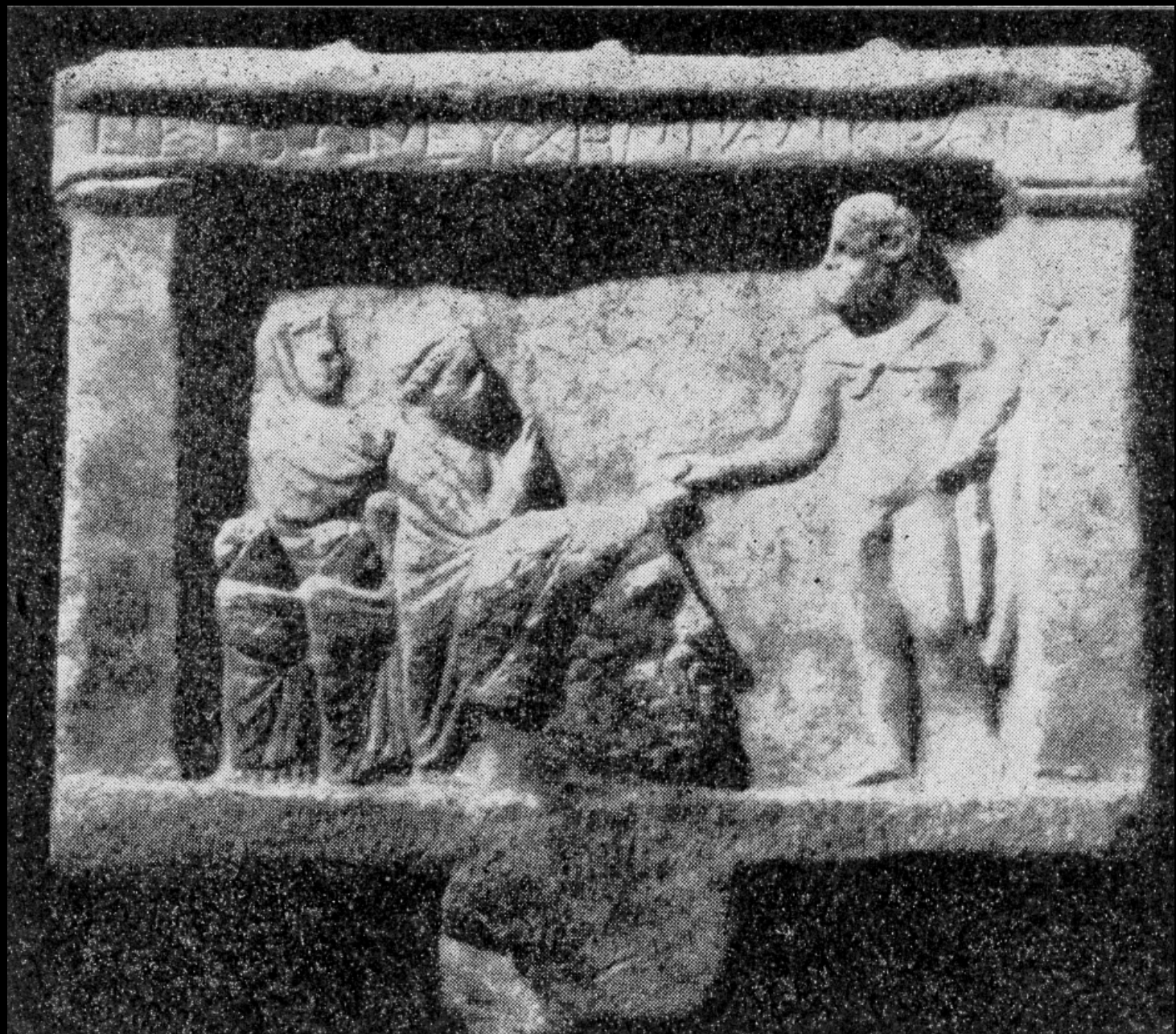

Ο Παγκράτης είναι ένας θεός άγνωστος, που δεν αναφέρεται από τους αρχαίους συγγραφείς. Τα πενήντα εννέα αναθηματικά ανάγλυφα του ιερού, αριθμός ασυνήθης για ταπεινό ιερό εκτός των τειχών της αρχαίας πόλεως, αποτελούν ένα σημαντικό σύνολο από πολλές απόψεις μοναδικό. Η μελέτη τεκμηρίωσε την άποψη ότι ο θεός Παγκράτης αποτελεί μία αυτόνομη προσωπικότητα, με τον εικονογραφικό τύπο του ηλικιωμένου θεού, ο οποίος υιοθετείται κατά αποκλειστικότητα ή κατά περίπτωση από θεούς του Κάτω Κόσμου, όπως ο Δίας Μελίχιος, ο Δίας Φίλιος, ο Πλούτων, ή ο Ασκληπιός. Μέσω αυτού αποκαλύπτεται η ιδιότητά του ως θεού του Κάτω Κόσμου και ως θεού ιατρού. Για την χθόνια μορφή του συνηγορεί και το ίδιο το ιερό του, που ήταν υπαίθριο, με κέντρο ένα χάσμα γης. Η φιλολογική αναζήτηση περί το όνομα κατέδειξε ότι πρόκειται για επιθετικό προσδιορισμό που χρησιμοποιείται για ορισμένους θεούς, μεταξύ των οποίων ιδιαίτερα για τον Δία. Με αφορμή παραπλήσιες περιπτώσεις άλλων ονομάτων θεών, όπου το επίθετο είναι τόσο προσφιλές ή τόσο καθοριστικό, ώστε στο τέλος να επικρατεί και να αχρηστεύει το κύριο όνομα, συνάχθηκε το συμπέρασμα ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση ο Δίας Παγκράτης, δηλαδή ο Δίας Παντοκράτωρ, συντομογραφήθηκε Παντοκράτωρ, δηλαδή Παγκράτης. Η παράθεση επιθετικών προσδιορισμών, φαινόμενο γνωστό στην ελληνική θρησκεία, αλλά και η πολυωνυμία που χαρακτηρίζει τον Δία ως θεό του Κάτω Κόσμου, δικαιολογεί και την εναλλακτική χρήση του ονόματος του Πλούτωνα. Ο Δίας Χθόνιος μπορεί να λέγεται Δίας Πλούτων ή Δίας Παγκράτης. Η επιλογή είναι και συμπτωματική, αλλά και ουσιαστική: δηλώνει ποια ιδιότητα απ' όλες που συγκεντρώνει ο θεός του Άδη θέλει ο αναθέτης να τονίσει μέσω του ονόματος.

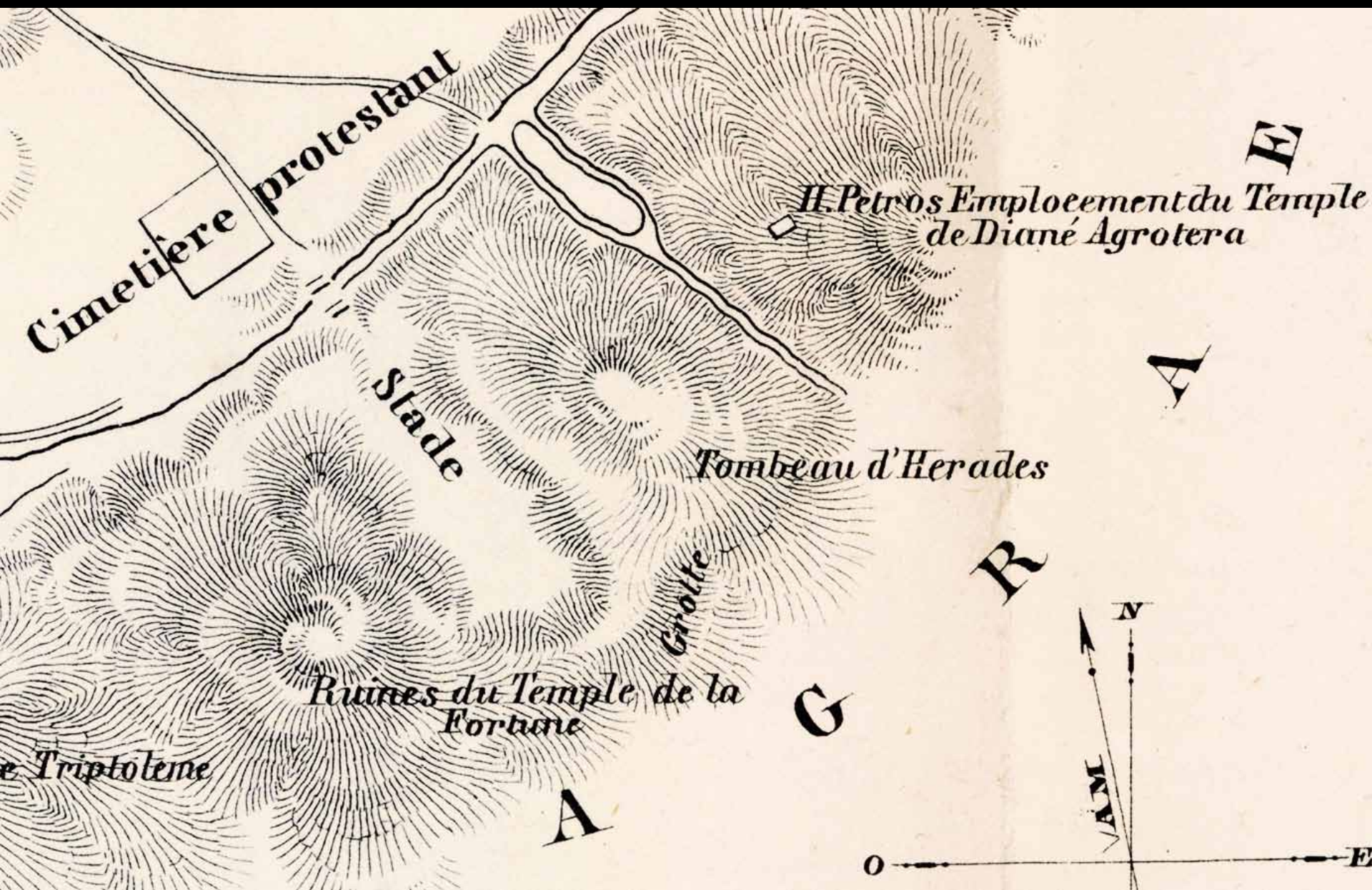
Όλα τα ανάγλυφα έργα χρονολογούνται από το μέσον του 4ου αι. π.Χ. ως τις αρχές του 3ου αι. π.Χ., ενώ τα περισσότερα ανήκουν στη δεκαετία 330 - 320.

Evgenia Vikela, *Die Weihreliefs aus dem Athener Pankrates-Heiligtum am Ilissos*, Thesis: Westfälische Wilhelms-Universität Münster, 1988.

Υπάρχει και ένας άλλο μικρός ναός λίγο πιο
πέρα από τη δεξιά πλευρά αυτού του
ποταμού [ο Spon κινείται ερχόμενος από το
Στάδιο, η σωστή γεωγραφική αναφορά είναι
ότι ο ναός βρίσκεται στην αριστερή όχθη του
Ιλισού], η οποία έκτοτε έχει αλλάξει σε
Εκκλησία, και είναι **αφιερωμένη στη μνήμη
της σταύρωσης του Αγ. Πέτρου**, όπου
λέγεται **Σταυρωμένου Πέτρου**, ή όπως
μερικοί την αποκαλούν **Σταύρωσις Πέτρου**,
το οποίο είναι το ίδιο πράγμα, εκεί θα δούμε
ακόμα μια αρχαιότερη με ψηφιδωτό δάπεδο,
καθώς και ολόκληρο το κτίριο είναι από λευκό
μάρμαρο. **Ήταν αναμφισβήτητα ο αρχαίος
ναός της Αρτέμιδος Αγροτέρας** ή της
Άρτεμις της Κυνηγού, της οποίας η περιοχή
γύρω και δίπλα από τον Ιλισό ονομαζόταν
Άγρα, και η οποία κυνηγούσε αρχικά σε αυτό
το μέρος όταν ήρθε από την Δήλο. Αυτό το
μέρος το οποίο είναι γύρω από το βουνό του
Υμηττού αφθονεί σε λαγούς και πέρδικες.

Jacob Spon, 1675

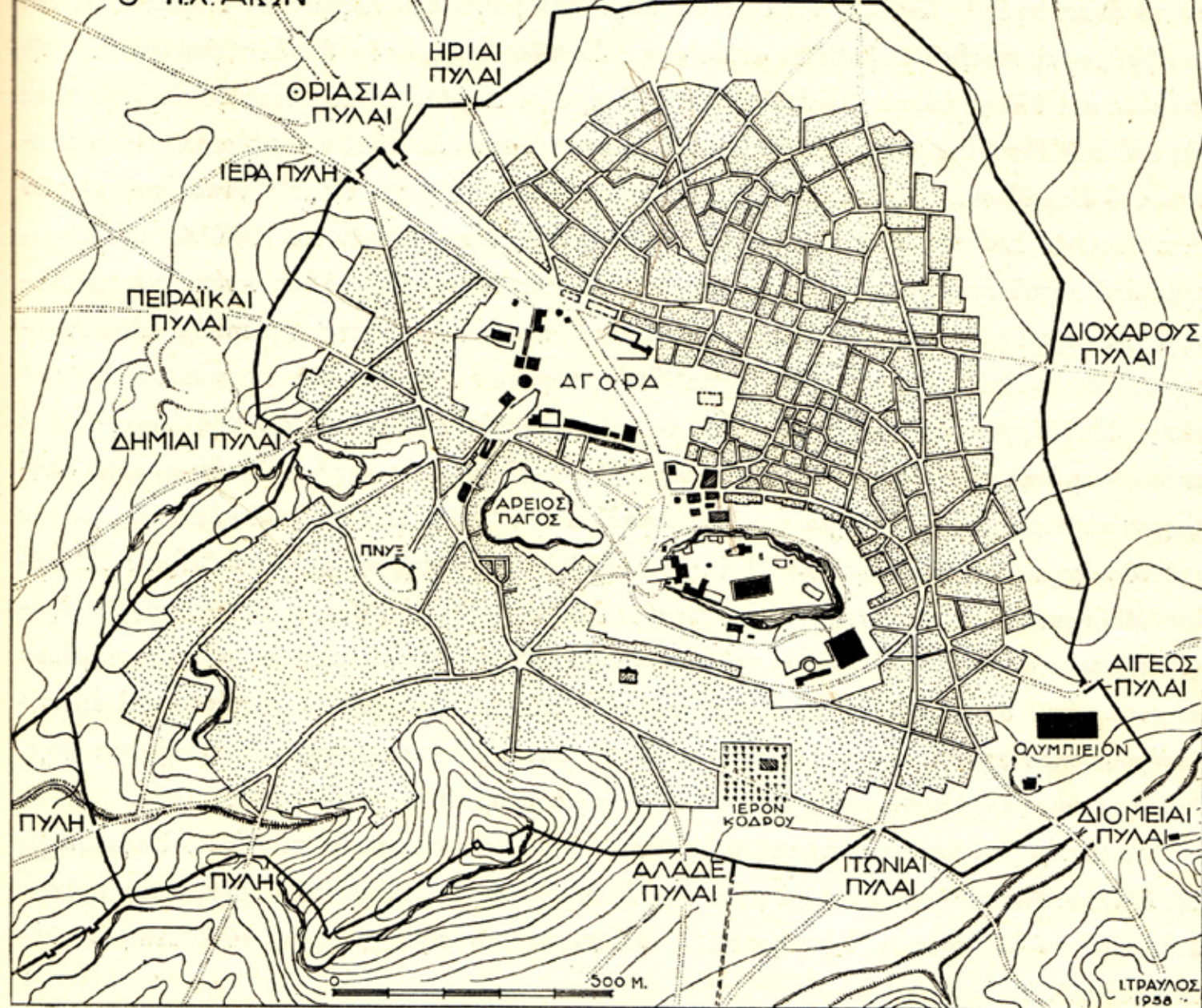
Aldenhoven, 1837

Η Αθήνα και ο Ιλισός από τον Άγιο Πέτρο Εσταυρωμένο

ΑΘΗΝΑΙ

5^{ος} π.Χ. ΑΙΩΝ

VI

ΑΘΗΝΑΙ

267 - 408 μ.χ.

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ

ΔΕΞ. ΥΔΡΑΓ.
ΑΔΡΙΑΝΟΥ

ΝΑΟΣ
ΗΦΑΙΣΤΟΥ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΔΡΙΑΝΟΥ

ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑ
ΑΕΤΙΟΥ

ΑΓΟΡΑ

ΣΧΟΛΑΙ

ΑΡΕΙΟΣ
ΠΑΓΟΣ

ΝΥΜΦΑΙΟΝ

ΒΑΛΑΝΕΙΟΝ

ΕΠΑΛΙΣ

ΒΑΛΑΝΕΙΟΝ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

ΒΑΛΑΝΕΙΟΝ

ΘΕΑΤΡΟΝ
ΔΙΟΝΥΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ

ΙΛΙΟΣ

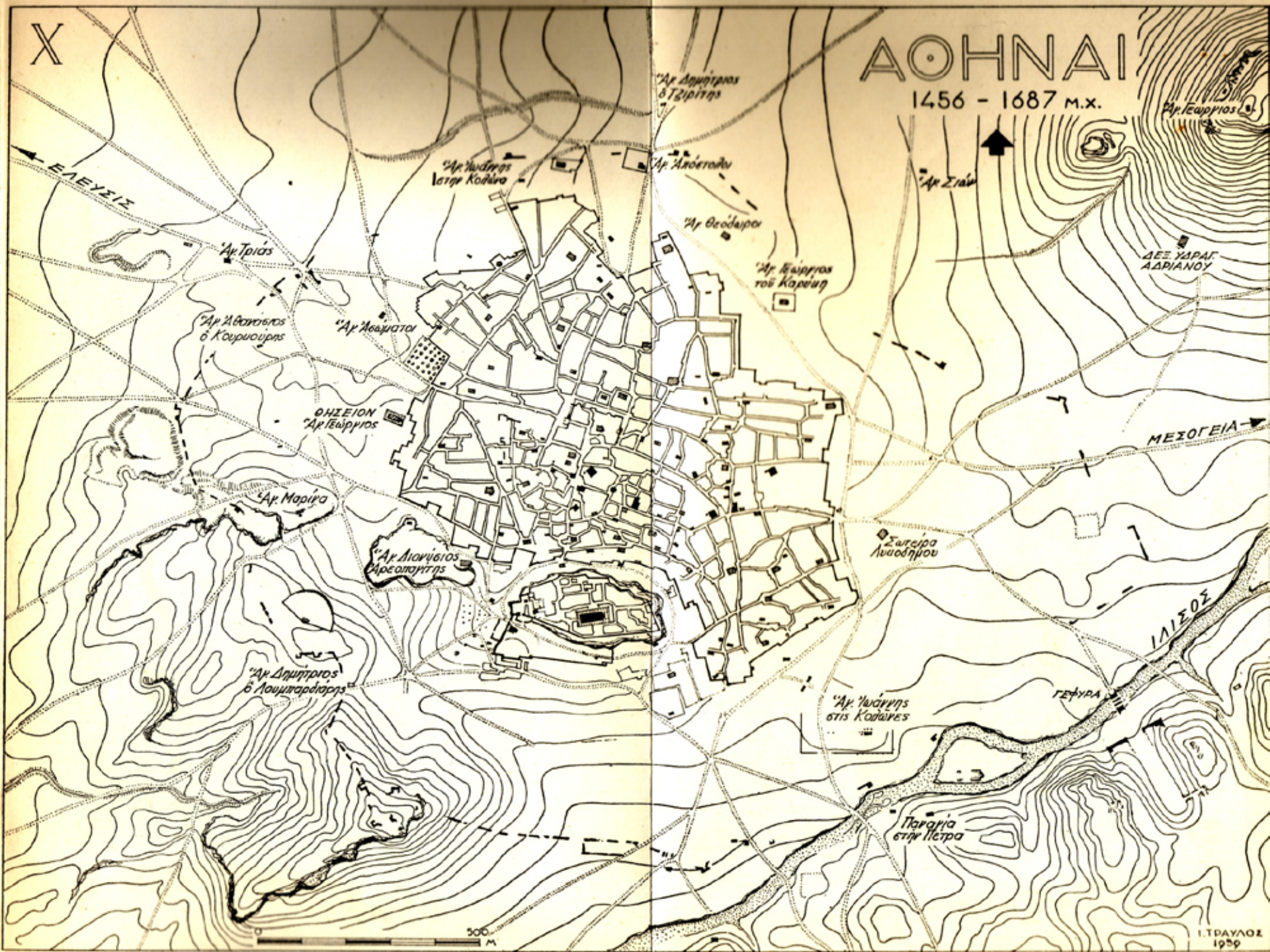
500
μ

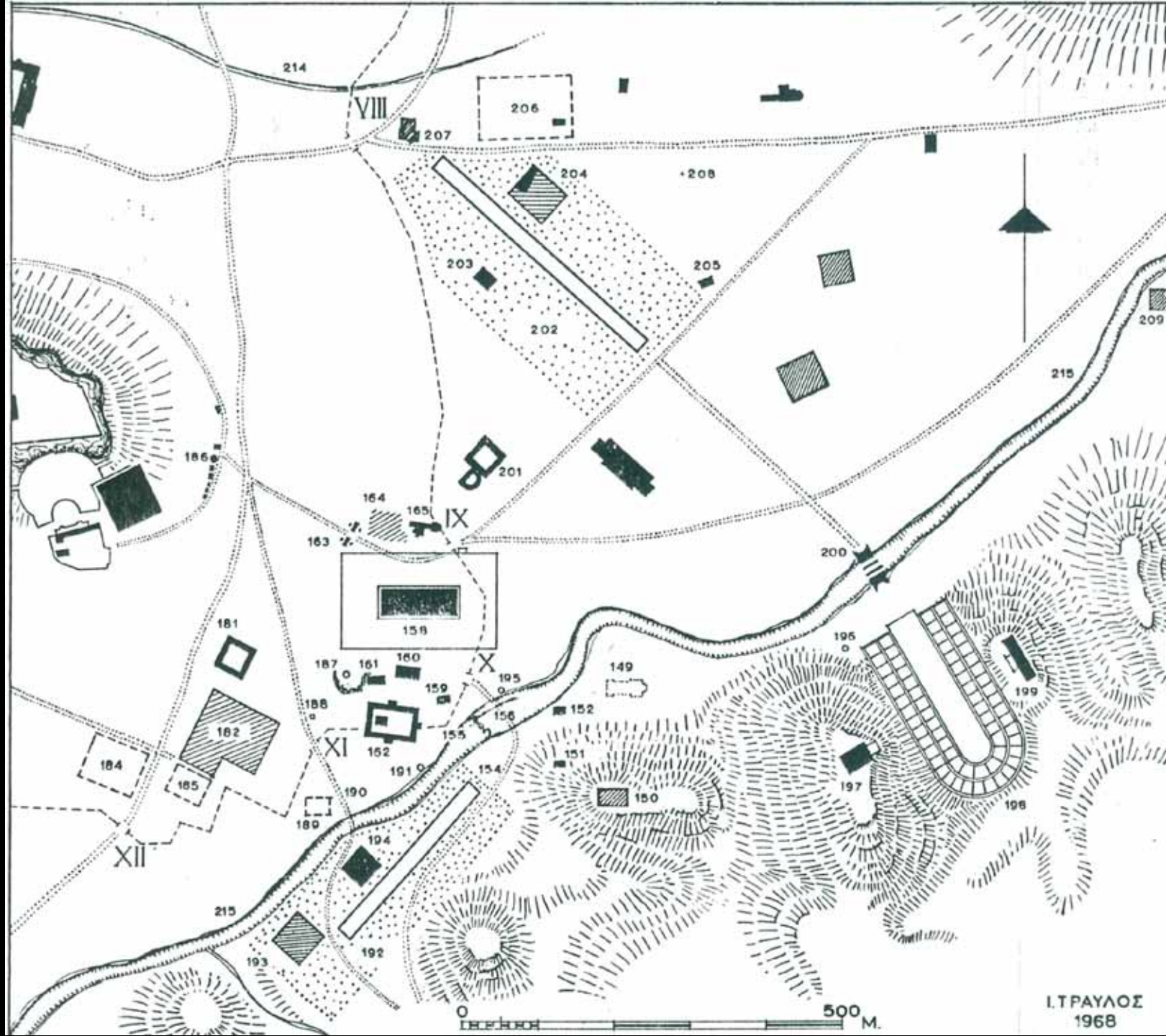
Ι. ΤΡΑΥΛΟΣ
1930

X

ΑΘΗΝΑΙ

1456 - 1687 μ.χ.

Το Λύκειο του Αριστοτέλους, 1996-2012

Ιλίσός